Т.А. Грачыха

ДЫЯЛЕКТНЫ ТЭМАТЫЧНЫ СЛОЎНІК НАЙМЕННЯЎ ІХТЫЯ- І ГЕРПЕТАФАУНЫ БЕЛАРУСКАГА ПААЗЕР'Я

Віцебск 2006

Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь
Установа адукацыі "Віцебскі дзяржаўны
універсітэт імя П.М. Машэрава"

Т.А. Грачыха

ДЫЯЛЕКТНЫ ТЭМАТЫЧНЫ СЛОЎНІК НАЙМЕННЯЎ ІХТЫЯ- І ГЕРПЕТАФАУНЫ БЕЛАРУСКАГА ПААЗЕР'Я

Віцебск
Выдавецтва УА "ВДУ імя П.М. Машэрава"
2006

УДК 808.26–3
ББК 81.411.3.–5
Г78

Друкуецца па рашэнні навукова-метадычнага савета ўстановы адукацыі "Віцебскі дзяржаўны універсітэт імя П.М. Машэрава". Пратакол № 1 ад 08.09.2006 г.

Аўтар: дацэнт кафедры беларускага мовазнаўства УА "ВДУ імя П.М. Машэрава", кандыдат філалагічных навук **Т.А. Грачыха**

Рэцэнзент: дацэнт кафедры беларускага мовазнаўства УА "ВДУ імя П.М. Машэрава", кандыдат філалагічных навук А.С. Дзядова

Грачыха Т.А.
Г78 Дыялектны тэматычны слоўнік іхтыя- і герпетафауны Беларускага Паазер'я / Т.А. Грачыха. – Віцебск: Выдавецтва УА "ВДУ імя П.М. Машэрава", 2006. – 31 с.

ISBN 985-425-664-2

У слоўніку прадстаўлены максімальна поўны збор навуковых і народных назваў рыб, земнаводных і паўзуноў поўначы Беларусі – тэрыторыі, маладаследаванай у лінгвістычным плане.

Слоўнік прызначаны служыць дапаможнікам для студэнтаў філалагічных і біялагічных спецыяльнасцей. Фактычны матэрыял можа быць выкарыстаны навукоўцамі пры складанні заалагічнага слоўніка беларускай мовы і дыялектнага слоўніка Віцебшчыны.

УДК 808.26–3
ББК 81.411.3.–5

ISBN 985-425-664-2

ПРАДМОВА

Лексіка сучаснай беларускай літаратурнай мовы ўяўляе стройную і разгалінаваную сістэму, якая складаецца з пэўных падсістэм з характэрнымі для іх аб'яднаннямі слоў. Асноўнымі адзінкамі пры аналізе канкрэтнага моўнага матэрыялу з'яўляюцца прадметна-тэматычныя і лексіка-семантычныя групы. Так, уся разнастайнасць назваў жывёл складае своеасаблівую шматгранную фауністычную прастору, у межах якой існуюць такія лексічныя палі, як энтамалагічнае (найменні насякомых), герпеталагічнае (найменні фауны земнаводных і паўзуноў), іхтыялагічнае (найменні фауны рыб), арніталагічнае (найменні фауны птушак), тэрыялагічнае (найменні фауны звяроў) і інш. Родавідавая наменклатура пазваночных жывёл прадстаўляе адну з абласцей анамасіялогіі як навукі пра назвы, прыроду наймення, сродкі абазначэння.

Фауністычная наменклатура – гэта своеасаблівая тэрмінасістэма, якая складаецца з навуковай і народнай наменклатуры жывёл. Сучасны стан вывучанасці фауністычнай лексікі ў славянскай лінгвістыцы, у тым ліку і ў беларускай, нельга назваць дастатковым. Вывучэнне заалагічных назваў на Беларусі мае свае адметнасці. Яно бярэ пачатак з навуковых заалагічных і лексікаграфічных прац, у якіх знайшла адлюстраванне навуковая і народная фауністычная лексіка. Гэтыя даследаванні далі імпульс з'яўленню лінгвістычных прац па яе вывучэнні.

У апошнія дзесяцігоддзі вынікам вялікай працы лінгвістаў і заолагаў стала з'яўленне такіх энцыклапедычных выданняў, як "Энцыклапедыя прыроды Беларусі" [8], "Жывёльны свет Беларусі" [4], "Земнаводныя, паўзуны" [6], руска-беларуска-лацінскага слоўніка па біялагічнай тэрміналогіі і наменклатуры [3], сістэматычных спісаў прадстаўнікоў беларускай фауны [1, 2], "Лексічнага атласа беларускіх гаворак", першы том якога прысвечаны расліннаму і жывёльнаму свету [7], тэматычнага слоўніка "Жывёльны свет" [5]. Значнасць іх для беларускага мовазнаўства – у распрацоўцы фауністычнай тэрміналогіі і наменклатуры на беларускай мове.

Беларускімі мовазнаўцамі-лексіколагамі і лексікографамі праведзена значная работа па вывучэнні заалагічнай лексікі Беларусі. Аднак найменні іхтыя- і герпетафауны Беларускага Паазер'я, добра даследаваныя спецыялістамі-біёлагамі, недастаткова вывучаны ў лінгвістычным плане. Між тым Беларускае Паазер'е – адметны рэгіён у заагеаграфічным, гістарычным, этнаграфічным, лінгвагеаграфічным планах. Прадстаўлены ў слоўніку фактычны матэрыял выяўляе нацыянальную адметнасць найменняў рыб, земнаводных і паўзуноў поўначы Беларусі, дазваляе гаварыць аб выключным семантычным багацці і разнастайнасці слоў дадзеных прадметна-тэматычных груп. Найбольш характэрны для фауністычнага лексічнага ландшафту Беларускага Паазер'я супрацьстаўленыя адрозненні, калі ў розных гаворках назіраецца тоеснасць

значэнняў пры рознай гукавой абалонцы (*быстранка,* 'рыба быстранка' – *пісар – сіняўка – стракатка; трытон* 'земнаводнае трытон'– *трітон – яшчарка-лягушка).* Полінайменнасць народных фауністычных радоў Паазер'я тлумачыцца ўплывам на гаворкі літаратурнай мовы, суседніх гаворак і моў, дыялектнымі асаблівасцямі гаворак рэгіёна, іх словаўтваральнымі магчымасцямі, вобразнасцю народнай мовы, наяўнасцю ў ёй розных матывавальных прыкмет, пакладзеных у аснову намінацый, нераспазнаваннем носьбітамі мовы розных відаў жывёл, супадзеннем найменняў розных відаў з-за вылучэння ў назвах падобных матывацыйных прыкмет (*пад'язік* 'невялікі язь' – *пад'язік* 'падлешчык', *платва* 'плотка'– *платва* 'падлешчык', *бялуга* 'жэрах'– *бялуга* 'бялуга'). Як бачым, адна і тая ж назва можа ўключацца ў розныя сінанімічныя рады найменняў, утвараючы складаныя перакрыжаванні.

Адзначаная ў пачатку слоўнікавых артыкулаў навуковая іхтыя- і герпетанаменклатура выяўляе ў значна меншай ступені з'явы сінаніміі, аманіміі, полісеміі. Аднак гэтыя лексіка-семантычныя працэсы маюць месца на сучасным этапе фарміравання беларускай заалагічнай тэрміналогіі ў сувязі з вядомымі экстралінгвістычнымі фактарамі ў беларускай мове. З'ява сінаніміі ў фауністычнай наменклатуры абумоўлена неўпарадкаванасцю лексічнай і словаўтваральнай сістэмы, адрозненнямі ў прынцыпах і спосабах намінацыі, розным паходжаннем лексем, уплывам народна-дыялектнай мовы.

Паводле структуры слоўнікавы артыкул складаецца з дзвюх частак: першая з іх фіксуе беларускую навуковую наменклатуру з рускімі і лацінскімі адпаведнікамі, другая – народныя фауністычныя намінацыі, пашыраныя ў Беларускім Паазер'і.

Крыніцамі матэрыялу для слоўніка паслужылі энцыклапедычныя, тлумачальныя, двухмоўныя, дыялектныя слоўнікі, спецыяльная заалагічная літаратура, фактычны матэрыял, сабраны ў 154 населеных пунктах Віцебшчыны.

Дадзены "Дыялектны тэматычны слоўнік іхтыя- і герпетафауны Беларускага Паазер'я" дазволіць даследчыкам выявіць заканамернасці і асноўныя тэндэнцыі развіцця беларускай навуковай наменклатуры рыб, земнаводных і паўзуноў, яе ўзаемадзеянне з народнымі найменнямі жывёльнага свету поўначы Беларусі, вырашыць у некаторай ступені праблемы нармалізацыі навуковай наменклатуры. Яго матэрыял можа быць выкарыстаны ў даследаваннях па праблемах анамасіялогіі, тэрміназнаўства, дыялекталогіі, у вучэбным працэсе пры выкладанні на філалагічных і біялагічных спецыяльнасцях, пры напісанні студэнтамі курсавых і дыпломных прац, пры складанні беларускамоўнага тэрміналагічнага слоўніка па заалогіі і дыялектнага слоўніка Віцебшчыны.

КРЫНІЦЫ. УМОЎНЫЯ АБАЗНАЧЭННІ

АЛА — Общеславянский лингвистический атлас. Серия лексико-словообразовательная / Междунар. ком. славистов, Комис. общеславянского лингвистического атласа, АН СССР. Ин-т рус. яз.; Гл. ред. Р.И. Аванесов. – М.: Наука, 1988. – Вып.1: Животный мир. – 188 с.

АСХЖБ — Анаціраваны спіс хрыбетных жывёл Беларусі: Метадычныя рэкамендацыі / Мін. дзярж. пед. ін-т імя М. Горкага. – Мінск, 1993. – 42 с.

Баханькоў — Баханькоў А.Я. З рыбалоўнай лексікі Полаччыны // З народнага слоўніка / Рэд. А.А. Крывіцкі, Ю.Ф. Мацкевіч. – Мінск: Навука і тэхніка, 1975. – С. 218–225.

БТН — Радкевич В.А., Вардомацкий Л.М., Лешко А.А. Биологическая терминология и номенклатура: Словарь русско-белорусско-латинский, белорусско-русский / Лингв. ред. Н.В. Бирилло. – Мінск: Вышэйш. шк., 1993. – 479 с.

ЖСТС — Жывёльны свет: Тэматычны слоўнік / Склад. В.Дз. Астрэйка і інш.; Рэд. Л.П. Кунцэвіч, А.А. Крывіцкі. – Мінск: Беларуская навука, 1999. – 239 с.

Жукаў, 60 — Жуков П.И. Определитель рыб Белорусской ССР. (Справочник для практ. Работников). – Минск: Изд-во Акад. наук БССР, 1960. – 123 с. с илл.

Звязда — Звязда. – 1995. – 7 кастрычніка. – С. 4.

Карскі, 5 — Карский Е.Ф. Материалы для изучения белорусских говоров. _ СПБ: Типогр. Импер. АН, 1907. – Вып. 5. – 82 с.

Каспяровіч — Касьпяровіч М.І. Віцебскі краёвы слоўнік (Матэрыялы) / Пад рэд. М.Я. Байкова і Б.І. Эпімах-Шыпілы; Ін-т беларус. культуры. – Віцебск, 1927. – 371 с.

КЛАБНГ — Картатэка да “Лексічнага атласа беларускіх народных гаворак” (матэрыялы захоўваюцца ў Інстытуце мовазнаўства імя Я. Коласа).

ЛАБНГ — Лексічны атлас беларускіх народных гаворак: У 5 т. – Т. 1: Раслінны і жывёльны свет / Арашонкава Г.У., Бірыла М.В., Груцо А.П. і інш.; Рэд. Бірыла М.В.; Мацкевіч Ю.Ф. – Мінск: Фонд фундаментальных даследаванняў РБ, 1993. – 160 с., 368 карт.

МА — Матэрыялы, сабраныя ў выніку апытванняў прадстаўнікоў народных гаворак.

НЛ — Народная лексіка / Рэд. А.А. Крывіцкі, Ю.Ф. Мацкевіч. – Мінск: Навука і тэхніка, 1977. – 288 с.

НС — Народнае слова / Пад рэд. А.Я. Баханькова. – Мінск: Навука і тэхніка, 1976. – 360 с.

Сапуноў Сапуновъ А. Рька Западная Двина (историко-географический обзоръ). – Витебскъ: Типо-Литогр. Г.А. Малкина, 1893. – 512 с.

СГПЗБ Слоўнік беларускіх гаворак паўночна-заходняй Беларусі і яе пагранічча: У 5 т. – Мінск: Навука і тэхніка, 1979–1986. – 1979. – Т. I. – 512 с.; 1980. – Т. 2. – 728 с.; 1982. – Т. 3. – 536 с.; 1984. – Т. 4. – 616 с.; 1986. – Т. 5. – 563 с.

СГЦРБ Слоўнік гаворак цэнтральных раёнаў Беларусі: У 2 т. – Т. I: А-П. – Мінск: Універсітэцкае, 1990. – 287 с.

ЭПБ Энцыклапедыя прыроды Беларусі: У 5 т. / Гал. рэд. І.П. Шамякін. – Мінск: БелСЭ, 1983–1986. – 1983. – Т. I. – 575 с.; 1983. – Т. 2. – 522 с.; 1984. – Т. 3. – 488 с.; 1985. – Т. 4. – 599 с.; 1986. – Т. 5. – 583 с.

НАЗВЫ РАЁНАЎ.
ПРЫНЯТЫЯ СКАРАЧЭННІ

Арш. – Аршанскі
Астр. – Астравецкі
Ашм. – Ашмянскі
Беш. – Бешанковіцкі
Брасл. – Браслаўскі
В.-дзв. – Верхнядзвінскі
Віл. Вілейскі
Віц. – Віцебскі
Гар. – Гарадоцкі
Докш. – Докшыцкі
Леп. – Лепельскі
Лёзн. – Лёзненскі
Мёр. – Мёрскі
Мядз. – Мядзельскі
Паст. – Пастаўскі
Пол. – Полацкі
Рас. – Расонскі
Сен. – Сенненскі
Тал. – Талачынскі
Ушац. – Ушацкі
Шарк. – Шаркаўшчынскі
Шум. – Шумілінскі

АБСЛЕДАВАНЫЯ РАЁНЫ І ВЁСКІ БЕЛАРУСКАГА ПААЗЕР'Я

РАЁНЫ	ВЁСКІ
1. Арш. – Аршанскі	Ларынаўка, Межава.
2. Ашм. – Ашмянскі	Навасёлкі.
3. Беш. – Бешанковіцкі	Гарбачы, Жарнасекава, Лабачова, Чырвоныя Буднікі, Панкратава, Варахобкі, Сокарава, Літвякі, Вярхоўе, Вялікая Вядрэнь, Жалезкі, Луг, Целяпні, Рубеж.
4. Брасл. – Браслаўскі	Гірэйшы, Мар'янполле, Слабодка, Сіпавічы.
5. В.-дзв. – Верхнядзвінскі	Гарбулі, Сакалоўшчына, Бароўка, Жоўніна, Стралкі.
6. Віл. – Вілейскі	Абадоўцы, Іжа.
7. Віц. – Віцебскі	Кашалёва, Біцялёва, Храпавічы, Глазалічы, Ноўка, Васькавічы, Суйкава, Мазалава, Задуброўе, Стайкі.
8. Гар. – Гарадоцкі	Першамайка, Малашанкі, Селішча, Халамер'е, Бычыха, Прудняні, Паловічы, Пальмінка, Смалоўка, Лялеўшчына, Кабішча.
9. Глыб. – Глыбоцкі	Мярэцкія, Свіла, Кукры, Бараны, Абруб, Ластавічы, Галубічы, Скражына, Кішы, Старынкі, Леснікі, Завараты, Чашні, Псуя, Шэпелева.
10. Докш. – Докшыцкі	Белае, Барсукі, Доўгае, Заборцы, Сітцы, Гліннае, Бурулі.
11. Дубр. – Дубровенскі	Асінаўка, Савіна, Расасна, Баброва.
12. Леп. – Лепельскі	Баброва, Суша, Паддуб'е, Стараселле, Забароўе, Слабодка, Поўсвіж.
13. Лёзн. – Лёзненскі	Палёнаўка, Сасновая Наспа, Кавалі.

14. Мёр. – Мёрскі	Далгінава, Крычава, Камянполле, Узмёны, Наўгароды, Манякова, Павяцце, Новы Пагост, Язна, Янова.
15. Паст. – Пастаўскі	Андроны, Норыца, Камаі, Балаі, Гута.
16. Пол. – Полацкі	Палата, Зялёнка, Балдышы.
17. Рас. – Расонскі	Клясціцы, Забор'е, Краснаполле.
18. Сен. – Сенненскі	Песачанка, Полымя, Свабодная, Будзішча, Обаль, Сукрэмна, Канева, Рудкоўшчына, Масоры, Берашова, Турава, Малішы, Бесцвіна, Багушэўск, Града, Гуліна, Алексінічы, Дольдзева, Нямойта.
19. Тал. – Талачынскі	Нарцызава, Зарэчча, Славені, Рцішчава.
20. Ушац. – Ушацкі	Старое Сяло, Сарочына, Арэхаўна.
21. Чаш. – Чашніцкі	Антаполле, Іванск, Альшанка, Дзямідавічы, Старыя Лаўкі, Сялец.
22. Шарк. – Шаркаўшчынскі	Шкунцікі, Вялікае Галінова, Сасноўцы, Більдзюгі, Сталіца, Каўшэлева, Буеўшчына, Кубелеўшчына, Вялікія Пашкі.
23. Шум. – Шумілінскі	Галі, Бунцікі, Слабада, Кардон, Навікі, Мішкавічы, Сутокі.

НАЙМЕННІ ІХТЫЯФАУНЫ*

АКУ́НЬ 'сям'я Акунёвыя' [ЭПБ, І, 66; БТН, 173; АСХЖБ, 9]; (рус. окунь, Perca fluviatilis L.):

акуне́ц м. Зялёнка Пол.; *акунь* м. Пол. [Баханькоў, 219]; Беш. [Каспяровіч, 19]; Брасл.; Смарг.; Астр. [СГПЗБ, І, 76]; аг.-вяд. Віц.; Гар.; Тал.; Дубр.; Арш.; Беш.; Сен.; Шум.; Рас.; Пол.; Ушац.; Леп.; Глыб.; Шарк.; Брасл.; В.-дзв. [МА]; *вокунь* м. Варахобкі, Гарбачы, Панкратава, Жарнасекава Беш.; Біцялёва, Васькавічы Віц.; Лялеўшчына, Смалоўка Гар.; Гуліна, Алексінічы Сен.; Стараселле, Забароўе Леп.; Бірулі Докш.; Каўшэлева Шарк.; Крычава Мёр.; Свіла, Кішы Глыб.; Абадоўцы Віл. [МА]; *о́кунь* м. Луг Беш.; Обаль, Масоры Сен.; Расасна Дубр.; Забор'е Рас.; Більдзюгі Шарк.; Камаі Паст.; Жоўніна В.-дзв. [МА]; *о́кань* м.Першамайка Гар. [МА]; *бае́ц* м. 'акунь сярэдніх памераў' Мікольцы Мядз. [СГЦРБ, І, 33]; *матро́сік* м. 'дробны акунь' Дольдзева Сен. [МА]; *скаваро́днік* м. 'акунь сярэдніх памераў' Свабодная Сен.; Віцебск [МА]; *гарба́ч* м. Слабада Шум.; Вярэнькі Паст. [МА]; *гарбы́ль* м. Свабодная Сен. [МА]; Канстанцінава Мядз. [СГЦРБ, І, 88]; *шыря́к* м. 'дробныя акуні (з яршамі) ва ўлове' Бярнова Гар. [НЛ, 38].

АЎСЯ́НКА (ВЯРХОЎКА) 'сям'я Карпавыя' [ЭПБ, І, 173]; **аўся́нка** [АСХЖБ, 7]; (рус. верховка, Leucaspius dilineatus):

аўсянка ж. Бірулі Докш. [МА]; [Сапуноў, с. 224]; *верхо́ўка* ж. Віцебск [МА]; [Сапуноў, с. 224]; *маля́ўка* ж. Навасёлкі Ашм. [МА]; [Сапуноў, с. 224].

БЕЛАВО́ЧКА (САПА) 'сям'я Карпавыя' [ЭПБ, І, 262]; **лешч белаво́кі (кляпе́ц)** [АСХЖБ, 7]; (рус. белоглазка, Abramis sapa):

белаво́чка ж. Вярхоўе, Лабачова Беш.; Славені Тал.; Манякова Мёр.; *белагла́зка* ж. Сукрэмна, Обаль Сен. [МА]; *глаза́ч* м. Савіна Дуб.; Арэхаўка Ушац.; Кішы, Галубічы Глыб. [МА]; *глазу́н* м. Запруддзе Глыб. [МА]; *кляпе́нь* м. Зялёнка Пол. [МА]; *кляпе́ц* м. Антаполле Чаш.; Зялёнка Пол.; Крычава Мёр. [МА]; *лупа́р* м. Заборцы Докш. [МА].

БЫСТРА́НКА 'сям'я Карпавыя' [ЭПБ, І, 365; БТН, 33; АСХЖБ, 7]; (рус. быстрянка, Alburnoides bipunctatus):

быстра́нка ж. Віцебск, Лабачова Беш.; Заваратьі Глыб. [МА];

быстро́ўка ж. Віцебск [МА]; *пі́сар* м. Васькавічы Віц.; Гарбачы Беш.; Рцішчава Тал.; Зялёнка Пол.; Манякова Мёр. [МА]; *сіня́ўка* ж. Града, Антаполле Сен., Асінаўка Дубр.; Вярхоўе, Жарнасекава, Луг Беш.; Пліса Глыб.; Новы Пагост, Крычава Мёр.; Слабодка,

* Заўвага. У слоўніку прыведзены народныя найменні як да распаўсюджаных у Паазер'і відаў рыб, так і да некаторых не пашыраных у гэтым рэгіёне прадстаўнікоў іхтыяфауны, паводле якіх таксама быў сабраны палявы матэрыял.

Мар'янполле Брасл. [МА]; *стракатка* ж. Заборцы Докш. [МА]; *ушвейка* ж. [Сапуноў, с. 224].

ВЕРХАВОДКА (УКЛЯЯ) 'сям'я Карпавыя' [ЭПБ, I, 440; БТН, 271]; **верхаводка** [АСХЖБ, 7]; (рус. уклея, верховодка, Alburnus alburnus):

варжалапка ж. Лагуны Паст.; Астр. [СГПЗБ, I, 283]; *верхаводка* ж. Бесцвіна, Обаль, Сукрэмна Сен. [МА]; Заварaты Глыб.; Стралкі В.-дзв. [МА]; *верхаводніца* ж. Старыя Лаўкі Чаш.; *верхаплаўка* ж. 'невялікая прэснаводная рыбка сям'і Карпавых' Шутавічы Смарг. [СГЦРБ, I, 58]; *верхаводзь* ж. Віл. [Карскі, 5, 148]; *вукляя* ж. Астроўна Віц. [Каспяровіч, 62]; *уклея* ж. Лялеўшчына Гар.; Гарбулі В.-дзв. [МА]; *уклея* ж. Халамер'е Гар.; Палата Пол.; Літвякі Беш. // *уклейка* Вялікія Пашкі Шарк.; Кішы, Старынкі Глыб.; Новы Пагост Мёр.; Манякова Мёр. // *уклейка* [МА]; *уклія* ж. зб. пол. [Баханькоў, 225]; *укляя* ж. Лялеўшчына Гар. // *уклейка*; Смалоўка, Паловічы Гар.; Літвякі Беш.; Слабада Шум.; Ходцы, Сукрэмна, Обаль Сен. [МА]; Слабодка Леп. // *уклейка*; Заварaты Глыб., Слабодка, Мар'янполле Брасл. // *уклейка* [МА]; *уклейка* ж. Вярэчча, Лялеўшчына, Біцялёва Віц.; Літвякі, Вядзерава, Жалезкі, Лабачова, Гарабачы, Свяча Беш.; Баброва Дубр.; Свабодная, Полымя Сен.; Зялёнка, Балдышы Пол.; Старое Сяло, Сарочына, Арэхаўна Ушац.; Стараселле, Слабодка, Забароўе, Суша Леп.; Буеўшчына, Більдзюгі Шарк.; Бараны, Заварaты, Свіла, Галубічы, Леснікі, Мярэцкія Глыб.; Гута, Муляры Паст.; Манякова, Язна, Крычава, Янова Мёр.; Слабодка, Мар'янполле Брасл.; Гарбулі В.-дзв. [МА]; Пол. [Баханькоў, 225]; *падуклейнік* м. Ляшчынск Мядз.; Мікольцы Мядз. [СГПЗБ, III]; *сяліва* ж. Іжа Віл.; *сяляўка* ж. Докшыцы [МА];*калінка* ж.[Сапуноў, с. 224].

ВУГОР ЕЎРАПЕЙСКІ 'сям'я Вугоравыя' [БТН, 270; АСХЖБ, 6]; (рус. угорь европейский, Anguilla anguilla (L.):

вангор м. Варахобкі Беш.; Крычава Мёр.; Іжа Віл. [МА]; Гатавічы Мядз. [Звязда, 4]; *вангор* м. Нарач Мядз. [СГЦРБ, I, 53]; Магуны Паст., Смарг. [СГПЗБ, I, 279], *вугар* м. Гарбачы Беш., Сурэмна, Обаль, Масоры Сен.; Межава Арш.; Славені Тал.; Зялёнка, Балдышы Пол.; Баброва Леп.; Бірулі Докш.; Абруб Глыб. [МА]; Арэхаўна, Вялікія Дольцы Ушац. [ЛАБНГ, I, к.324]; *вугарь* м. Селічша, Лялеўшчына Гар.; *вугор* м. аг.-вяд. – Брасл.; Мёр.; Глыб; Шарк.; Леп.; Чаш.; Беш.; Дубр.; Першамайка, Пальмінка Гар.; Храпавічы Віц.; Нарыца Паст.; Жоўніна В.-дзв. [МА]; [ЛАБНГ, I, к. 324]; *вугорач* м. Старынкі, Мярэцкія Глыб.; Андроны Паст.; Слабодка, Мар'янполле Брасл.; Клясціцы Рас. [МА]; Ахрэмаўцы Брасл. [ЛАБНГ, I, к. 324]; *вугорьч* м. Манякова Мёр. [ЛАБНГ, I, к. 324]; *вугр* м. Луг Беш.; Багушэўск Сен.; Альшанка Чаш. [МА]; *вэнгош* м. Гірэйшы Брасл.; *даўгар* м. Быстрыца Астр. [СГПЗБ, II, 27]; *змяя* ж. Града Сен.; *угар* м. Забор'е Рас.; Мар'янполле Брасл.;

Гарбулі В.-дзв; Наўгароды Мёр.; Камаі Паст.; Скражына Глыб.; Суша Леп.; Старое Сяло, Сарочына Ушац.; Палата Пол.; Гуліна Сен.; Целяпні Беш.; Савіна Дубр. [МА]; *угарь* м. Прудняні, Лялеўшчына, Смалоўка Гар., Бунцікі Шум., Вядзерава Беш.; Баброва Дубр. [МА]; *угор* м. Жарнасекава Беш.; Суша, Паддуб'е Леп.; Сасноўцы Шарк.; Завараты Глыб.; Сакалоўшчына В.-дзв.; Краснаполле Рас. [МА]; *угорач* м. Старынкі, Мярэцкія Глыб. [МА]; *угораш* м. Кураполле Паст. [ЛАБНГ, I, к.324]; *угореч* м. Гарбулі В.-дзв. [МА]; Мішневічы Шум. [ЛАБНГ, I, к.324]; *угоріч* м. Машканы Сен. [ЛАБНГ, I, к.324]; *угорыч* м. Узрэчча Беш., Сяляўшчына Рас., Лісна, Валынцы В.-дзв. [ЛАБНГ, I, к.324]; *угоръч* м. Манякова Мёр. [НС, 123]; Пол. [Баханькоў, 224]; *угр* м. Суйкава Віц.; Сялец, Антаполлс, Іванск Чаш. [МА]; *ўугор* м. Вераб'і Пол. [ЛАБНГ, I, к.324].

ВУСАЧ (МАРОНА, МІРОН) 'сям'я Карпавыя' [ЭПБ, I, 497]; **мірон** [АСХЖБ, 7]; (рус. усач, Barbus barbus (L.):

балаб м. Слабада Шум. [МА]; *вусатка* м. Зялёнка Пол. [МА]; *вусень* м. Зялёнка Пол. [МА]; *вусач* м. Малашанкі Гар.; Ларынаўка Арш.; Бесцвіна Сен.; Зялёнка Пол.; Бабча Леп.; Завараты Глыб.; Манякова Мёр.; Стралкі В.-дзв.; Мар'янполле Брасл. [МА]; *усач* м. Жалезкі Беш.; Сялец Чаш. [МА]; *мірон* м. Баброва Дубр.; Луг, Лабачова Беш.; Арэхаўна Ушац.; Вялікія Пашкі Шарк.; Крычава, Ліпанты Мёр. [МА].

ГАЛАВЕНЬ 'сям'я Карпавыя' [ЭПБ, I, 537; БТН, 57]; **галавель** [АСХЖБ, 6] (рус. голавль, Leuciscus cephalus (L.):

галаваль м. Гарбулі В.-дзв.; *галаваль* м. Антаполле Чаш.; Палата Пол. [МА]; *галавач* м. Астр. [СГПЗБ, I, 407]; *галавель* м. Смалоўка, Прудняні Гар.; Сутокі Шум.; Рцішчава Тал.; Града Сен.; Стараселле, Забароўе Леп.; Каўшэлева Шарк.; Слабодка Брасл. [МА]; *галавень* м. Халамер'е, Кабішча, Першамайка, Малашанкі, Лялеўшчына, Селішча Гар.; Галі, Бунцікі, Далуева Шум.; Біцялёва Віц.; Жалезкі, Луг, Літвякі Беш.; Гуліна Сен.; Балдышы, Зялёнка Пол.; Новы Пагост, Янова, Манякова, Язна Мёр.; Завараты Глыб.; Гута Паст.; Слабодка, Мар'янполле Брасл.; Сакалоўшчына, Гарбулі В.-дзв.; Краснаполле Рас. [МА]; Касачы Лёзн.; Падбярэззе Віц. [Каспяровіч, 73]; *галаўлік* м. Свабодная Сен. [МА]; *галаўль* м. Лялеўшчына Гар.; Мазалава Віц., Жалезкі Беш. [МА]; *галаўня* ж. Бярэзіна Шум.; Зялёнка Пол. [МА]; *клень* м. Слабада Шум.; Заборцы Докш.; Крычава Мёр. [МА]; Быстрыца Астр. [СГПЗБ, II, 474]; *клянчук* м. Арэхаўна Ушац. [МА].

ГАЛЕЦ 'сям'я Уюновыя' [ЭПБ, I, 544]; **сліж** [АСХЖБ, 8]; (рус. голец, Nemachilus barbatulus (L.):

галец м. Храпавічы Віц.; Смалоўка Гар. [МА]; Слабодка Брасл. [МА]; *гулень* м. Завараты Глыб. [МА]; *лежань* м. Заборцы Докш.; Шэпелева Глыб. [МА]; *сліж* м. Свабодная , Обаль, Сукрэмна Сен.;

Ларынаўка Арш.; Зялёнка Пол.; Арэхаўна Ушац. [МА]; Смарг. [СГПЗБ, ІУ, 482]; *сліш* м. Масоры Сен. [МА]; Ашм. [СГПЗБ, ІУ, 482]; *сліжсняк* м. Малая Вядрэнь Беш. [МА]; *сляпец* м. Жарнасекава Беш.; Сарочына, Старое Сяло Ушац.; Стараселле, Суша, Забароўе Леп.; Сталіца Шарк.; Манякова, Крычава Мёр. [МА].

ГАЛЬЯН ЗВЫЧАЙНЫ 'сям'я Карпавыя' [ЭПБ, І, 548; БТН, 59; АСХЖБ, 6]; (рус. гольян обыкновенный, Phoxinus phoxinus (L.):

аўдотка ж. Лабачова Беш., Зялёнка Пол. [МА]; *гальян* м. Завараты Глыб.; Смалоўка Гар. [МА]; *гаркуша* ж. Селішча, Вярэчча, Халамер'е Гар.; Васькавічы Віц.; Літвякі, Жалезкі Беш.; Ходцы, Масоры, Малішы, Бесцвіна Сен.; Ларынаўка Арш.; Баброва Дубр.; Рцішчава Тал.; Арэхаўна Ушац.; Завараты, Старынкі, Кішы, Чашні Глыб. [МА]; Крычава, Манякова Мёр.; Іжа Віл. [МА]; *гарькуша* ж. Ляцеўшчына Гар. [МА]; *крумела* ж. Шкунцікі Шарк. [МА]; *крумель* м. Шэпелева Глыб. [МА]; *цыганка* ж. Свабодная Сен. [МА].

ГАРЧАК 'сям'я Карпавыя' [ЭПБ, І, 569; БТН, 61]; **гарчак, гарчыца** [АСХЖБ, 8]; (рус. горчак, Rhodeus sericeus):

гаркаўка ж. Мікольцы Мядз. [СГЦРБ,ІІІ, 89]; *гаркуш* м. Зялёнка Пол. [МА]; *гаркуша* ж. Васькавічы Віц.; Ліцвякі, Жарнасекава, Жалезкі Беш.; Ходцы, Гуліна, Града, Масоры Сен.; Палёнаўка Лёзн.; Рцішчава Тал.; Дзямідавічы Чаш.; Стараселле, Забароўе Леп.; Арэхаўна Ушац.; Шкунцікі Шарк.; Кішы Глыб.; Манякова Мёр.; Стралкі В.-дзв. [МА]; *гаркушка* ж. Віцебск [МА]; *гарчак* м. Завараты Глыб.; Слабодка, Мар'янполле Брасл. [МА]; *гарчяк* м. Смалоўка Гар. [МА]; *гарчыца* ж. Бірулі Докш. [МА].

ГУСЦЯРА 'сям'я Карпавыя' [ЭПБ, ІІ, 148; БТН, 64]; **цяроха звычайная, ласкірка** [АСХЖБ, 7]; (рус. густера, Blicca bjoerflnf L):

гусцёрка ж. Мядзел Мядз. [СГЦРБ, І, 106]; Пол. [Баханькоў, 220]; Ахрэмаўцы Брасл. [СГПЗБ, І, 509]; Слабодка Брасл.; Мар'янполле Брасл.; Суша Леп.; Шаркаўшчына [МА]; *усцёрка* ж. Свабодная, Сукрэмна, Обаль Сен. [МА]; *сцёрка* ж. Шэпелева Глыб. [МА]; *гусцёра* ж. Гірэйшы Брасл. [МА]; *гусьцяра* ж. Палата Пол. [МА]; *гусьцяра* ж. Смалоўка, Паловічы, Халамер'е Гар.; Жалезкі Беш.; Альшанка Чаш.; Стралкі В.-дзв.; Завараты Глыб. [МА]; В.-дзв.; Брасл. [СГПЗБ, І, 509]; *гусьцера* ж. В.-дзв.; Брасл. [СГПЗБ, І, 509] // *гусцяра; гусьціра* ж. зб. Пол. [Баханькоў, 220]; *усцера* ж. Старыя Лаўкі Чаш. [МА]; *гусцёрыня* ж. Слабодка, Мар'янполле Брасл. [МА]; *гусцёрына* ж. Ахрэмаўцы Брасл. [СГПЗБ, І, 509]; *ласкурына* ж. 'вялікая гусцёрка' Леснікі Глыб. [МА]; *ласкуръна* ж. 'вялікая гусцёрка' Пол. [Баханькоў, 223]; *ласкурына* ж. Мярэцкія Глыб. [МА]; *ласкір* м. Арэхаўна Ушац.; Крычава Мёр. [МА]; *ляскір* м. Лабачова Беш. [МА]; *пласкурка* ж. Вярэнькі Паст. [МА]; *сухарэбрыца* ж. Каўшэлева Шарк. [МА]; *сівуха* ж.

Бешанковічы [МА]; *цераха* ж. Зялёнка Пол. [МА]; *церах* м. Абруб Глыб. [МА]; *лётка* ж. *кромпль* м. [Жукаў-60,68].

ДЖГІР ЗВЫЧАЙНЫ (ЁРШ ЗВЫЧАЙНЫ) 'сям'я Акунёвыя' [ЭПБ, II, 171]; **ёрш звычайны** [БТН, 75]; **джгір** [АСХЖБ, 10]; (рус. ерш обыкновенный, Acerina cernua (L.):

ёрш м. (мн. *яршы*) Галі, Бунцікі Шум.; Першамайка, Малашанкі, Кабішча, Лялеўшчына, Селішча, Смалоўка, Халамер'е, Паловічы Гар.; Біцялёва, Мазалава, Храпавічы Віц.; Палёнаўка Лёзн.; Асінаўка Дубр.; Межава Арш.; Лабачова, Луг, Гарбачы, Жалезкі, Чырвоныя Буднікі, Літвякі, Варахобкі, Бачэйкава, Панкратава Беш.; Града, Песачанка, Ходцы, Полымя Сен.; Зялёнка, Палата Пол.; Суша, Слабодка, Забароўе Лєп.; Старое Сяло, Арэхаўна, Сарочына Ушац.; Сасноўцы, Буеўшчына, Каўшэлева Шарк.; Завараты, Кішы, Ластавічы, Абруб Глыб.; Новы Пагост, Манякова, Далгінава, Язна, Янова Мёр.; Мар'янполле Брасл.; Сакалоўшчына В.-дзв.; Забор'е Рас. [МА]; Докш. [СГПЗБ, II, 126]; аг.-вяд. [ЛАБНГ, I, к.322]; *ерш* м. Прудняні Гар.; Зялёнка Пол; Шаркаўшчына; Кішы Глыб.; Крычава Мёр. [МА]; *ячгур* м. Глыб.; Мядз.; Брасл.; Паст.; Смарг. [СГПЗБ, У, 550]; Вярэнькі Паст. [МА]; *яжок* м. Гатавічы Мядз. [Звязда, 4], *яжгур* м. Бешанковічы, Антаполле Чаш.; Града, Сукрэмна, Обаль Сен.; Старое Сяло, Сарочына Ушац.; Бараны, Леснікі, Мярэцкія, Старынкі Глыб.; Муляры Паст.; Гірэйшы, Мар'янполле, Слабодка Брасл. [МА]; Смарг.; Мядз.; Глыб.; Паст.; Брасл. [СГПЗБ, У, 550]; Паст.; Брасл.; Пол.; Глыб.; Мядз.; Віл.; Смарг. [ЛАБНГ, I, к. 322]; *яжгур* м. Зялёнка Пол. [МА]; Пол. [Баханькоў, 255]; Глыб.; Мядз.; Брасл.; Паст.; Смарг. [СГПЗБ, У, 550]; *яджгур* м. Малая Вядрэнь Беш.; Арэхаўна Ушац. [МА]; Вялікія Дольцы, Арэхаўна Ушац. [ЛАБНГ, I, к. 322]; *ужгур* (ужгур) м. Быстрыца Астр. [СГПЗБ, У,185; ЛАБНГ, I, к. 322]; *ажгур* м. Бірулі Докш.; Каўшэлева Шарк. [МА]; Мягуны Паст. [ЛАБНГ, I, к.322]; *джгур* м. Шэпелева Глыб. [МА]; *яжтур* м. Кураполле Паст. [ЛАБНГ, I, к. 322]; *іжгуры* Антаполле Чаш. [ЛАБНГ, I, к. 322]; *воўк* м. 'ёрш' Віл. [Карскі, I, 48]; *клапок* 'зусім малы ёрш' Манякова Мёр.; Вераб'і Пол.; Бярнова Гар. [ЛАБНГ, I, к. 322]; *курмель* Машканы Сен. [ЛАБНГ, I, к. 322]; *пуўка* Чэрцы Леп. [ЛАБНГ, I, к. 322].

ЖЭРАХ 'сям'я Карпавыя' [ЭПБ, II, 305]; БТН, 78]; **бялізна** [АСХЖБ, 7]; (рус. жерех, Aspius aspius (L.):

белест м. Зялёнка Пол. [МА]; *белестуха* ж. Зялёнка Пол. [МА]; *белізна* ж. Каўшэлева Шарк. [МА]; *бялуга* ж. Баброва Леп.; Кішы Глыб. [МА]; *бялюга* ж. Васькавічы Віц.; Літвякі Беш.; Малішы, Масоры, Бесцвіна, Гуліна Сен.; Сталіца Шарк.; Кішы, Старынкі Глыб.; Новы Пагост, Крычава Мёр.; Стралкі, Жоўніна В.-дзв. [МА]; *жэраг* м. Жалезкі Беш. [МА]; *жэрах* м. Сукрэмна, Обаль Сен.; Слабодка Леп.; Завараты Глыб.; Шаркаўшчына [МА]; *жэрек* м. Смалоўка Гар. [МА];

жэріх м. Лялеўшчына Гар. [МА]; *шэрах* м. Заборцы Докш. [МА]; *жывасьцёр* м. Падбярэззе Віц. [Каспяровіч, 109]; *распёр* м. Лісна, Валынцы В.-дзв. [СГПЗБ, ІУ, 290]; пн.-бел. *жереспер, жересть, жерествиль, жерествень, жересель, живостер* [Усачова – 75, 167, 172–173].

КАРА́СЬ ЗАЛАТЫ́ (КАРА́СЬ ЗВЫЧА́ЙНЫ) 'сям'я Карпавыя' [ЭПБ, ІІ, 489]; **кара́сь залаты́** [БТН, 100; АСХЖБ, 8]; (рус. карась золотой, Carassius carassius); **кара́сь сярэ́браны** [ЭПБ, ІІ, 489–490; БТН, 100]; **кара́сь срэ́браны** [АСХЖБ, 8]; (рус. карась серебряный, Carassius auratus gibelio):

акра́сь м. Куз. [Каспяровіч, 19]; *крась* м. Алексінічы Сен.; Межава Арш.; Сасноўцы Шарк. [МА]; *кара́сь* м. Галі Шум.; Храпавічы, Глазамічы,Біцялёва Віц.; Паловічы, Халамер'е, Смалоўка, Пальмінка, Прудняй, Першамайка Гар.; Вярхоўе, Вядзерава, Панкратава Беш.; Палёнаўка Лёзн.; Расасна, Асінаўка Дубр.; Нарцызава Тал.; Обаль Сен.; Альшанка Чаш.; Палата Пол.; Вялікія Пашкі, Більдзюгі Шарк.; Абруб, Ластавічы Глыб.; Язна, Далгінава, Павяцце, Манякова Мёр.; Навасёлкі Ашм.; Сакалоўшчына В.-дзв.; Краснаполле, Забор'е Рас. [МА]; Пол. [Баханькоў, 222]; Баброўнікі Гар. [СГПЗБ, ІІ, 415]; *кара́сь бе́лы* м. // кара́сь залаці́сты м. Завараты Глыб. [МА]; *прасты́ кара́сь* м. Турава Сен. [МА]; *гарбы́ль* м. // кара́сь м. Гарбулі, Жоўніна В.-дзв. [МА]; *карасёк м.* // карась м. Гуліна Сен. [МА]; *лапаць* м. 'вялікі карась' Свабодная Сен. [МА]; *манго́л* м. 'вялікі залацісты карась' Дольдзева Сен. [МА].

КАРП 'сям'я Карпавыя' [ЭПБ, ІІ, 498-499; БТН, 100; АСХЖБ, 8]; (рус. карп, Cyprinus carpio):

карп м. Галі Шум.; Паловічы, Халамер'е, Смалоўка, .Кабішча, Прудняні, Малашанкі, Першамайка Гар.; Храпавічы Віц.; Сокарава, Вярхоўе, Літвякі, Панкратава Беш.; Расасна, Асінаўка Дубр.; Палёнаўка Лёзн.; Лешчанка Тал.; Обаль Сен.; Вялікія Пашкі, Більдзюгі, Сасноўцы Шарк.; Ластавічы, Абруб Глыб.; Янова Мёр.; Сакалоўшчына В.-дзв.; Краснаполле, Забароўе Рас. [МА]; *ка́рпа* ж. Мярэцкія, Бараны, Леснікі Глыб. [МА]; Пол. [Баханькоў, 222]; *ка́рпа* м. Межава Арш. [МА]; *кі́рап* м. Бірулі Докш. [МА]; *ко́рап* м. Бешанковічы, Савіна Дубр. [МА]; *саза́н* м. Балдышы Пол.; Крычава Мёр.; Слабодка, Мар'янполле Брасл. [МА].

КО́ЛЮШКА ДЗЕВЯЦІІГО́ЛКАВАЯ (КО́ЛЮШКА МАЛА́Я) 'сям'я Колюшкавыя' [ЭПБ, Ш, 53; БТН, 111], **ко́люшка дзевяціігóлкавая** [БТН, 111]; **калю́чка дзевяціігóлкавая** 'сям'я Калючкавыя' [АСХЖБ, 9]; (рус. колюшка девятииглая, Pungiatius pungiatius (L.); **ко́люшка трохігóлкавая** [ЭПБ, ІІІ, 53]; **калю́чка трохігóлкавая, рагу́лька** [АСХЖБ, 9]; (рус. колюшка трехиглая, Gasterosteus aculeatus L.):

калючка ж. Бірулі Докш.; Шэпелева Глыб.; Навасёлкі Ашм. [МА]; *калюшка* ж. Старое Сяло, Сарочына Ушац.; Зялёнка Пол.; Слабодка Леп.; Новы Пагост Мёр.; Мярэцкія Глыб. [МА]; Быстрыца Астр. [СГПЗБ, II, 384]; *колюшка* ж. Галі Шум.; Пальмінка, Смалоўка Гар.; Лабачова Беш.; Асінаўка Дубр.; Зарэчча Тал.; Альшанка Чаш.; Слабодка Леп.; Більдзюгі Шарк.; Крычава, Манякова, Янова Мёр.; Бараны, Старынкі Глыб. [МА]; *ваўчок* м. Варахобкі, Жалезкі Беш.; Антаполле, Сялец Чаш.; Малішы, Бесцвіна Сен.; Стараселле, Забароўе Леп.; Буеўшчына Шарк.; Стралкі В.-дзв. [МА]; *рагатка* ж. Баброўнікі Гар. [СГПЗБ, IУ, 236]; *цярнушка* ж. Малая Вядрэнь Беш. [МА].

КРАСНАПЁРКА ‘сям’я Карпавыя’ [ЭПБ, III, 67]; **чырвонапёрка** [БТН, 119; АСХЖБ, 6]; (рус. краснопёрка, Isardiniuus erythrophtalmus):

красаўка ж. Ходцы Сен.; Леснікі, Мярэцкія Глыб. [МА]; Пол. [Баханькоў, 222]; *кръсаўка* ж. Турасполле Ушац. [НС, 170]; *красоўка* ж. Бараны Глыб. [МА]; *красуха* ж. Браслаў [МА]; *укрásліца* ж. Бярнова Гар. [НЛ, 37]; *краснапёра* ж. Быстрыца Астр. [МА]; *краснаперка* ж. Балдышы Пол. [МА]; *краснапёрка* ж. Біцялёва, Храпавічы Віц.; Паловічы, Смалоўка, Халамер’е, Лялеўшчына, Селішча, Кабішча, Прудняні Гар.; Гуліна, Нямойта, Бесцвіна, Града, Ходцы, Свабодная, Берашова Сен.; Літвякі, Вядзерава, Лабачова, Луг, Жалезкі, Гарбачы Беш.; Дзямідавічы Чаш.; Поўсвіж, Паддуб’е Леп.; Палата Пол.; Старое Сяло, Сарочына, Арэхаўна Ушац.; Більдзюгі Шарк.; Завараты, Абруб, Старынкі, Ластавічы Глыб.; Павяцце, Новы Пагост, Далгінава, Язна, Янова Мёр.; Слабодка, Мар’янполле Брасл.; Сакалоўшчына В.-дзв.; Забор’е Рас. [МА]; *краснакрылка* ж. Сялец, Антаполле Чаш. [МА]; *краснапярэц* ж. Зялёнка Пол. [МА]; *краснавочка* ж. Бірулі Докш. [МА]; *краснаглазка* ж. Каўшэлева Шарк. [МА]; *чырвонапёрка* ж. Гарбулі В.-дзв. [МА]; *чарнуха* ж. Галі Шум.; Жарнасекава Беш.; Рцішчава Тал.; Кішы Глыб. [МА].

КОРУШКА АЗЁРНАЯ (СНЯТОК, СТЫНКА) ‘сям’я Корушкавыя’ [ЭПБ, III, 57]; **корушка, сняток** [БТН, 117]; **стынка азёрная** ‘сям’я Стынкавыя’ [АСХЖБ, 5]; (рус. корюшка, снеток, Osmerus eperlanus):

карушка ж. Новы Пагост Мёр. [МА]; *корушка* ж. Галі Шум.; Лабачова Беш,; Талачын; Старынкі Глыб.; Слабодка, Мар’янполле Брасл. [МА]; *снеток* м. Віцебск [МА]; *снятак* м. Васькавічы Віц.; Берашова, Масоры Сен. [МА]; *стынак* м. Зялёнка Пол.; *стынка* ж. Малішы, Бесцвіна Сен.; Завараты, Шэпелева Глыб.; Крычава Мёр.; Мар’янполле Брасл.; Стралкі В.-дзв. [МА]; Іванск Чаш. [Каспяровіч, 295]; *стынка* // *стынька* ж. Ахрэмаўцы, Замошша Брасл. [СГПЗБ, У, 6–7]; *стынок* м. Зялёнка Пол. [МА]; *устынка* ж. Заборцы Докш. [МА].

ЛЕШЧ ЗВЫЧАЙНЫ ‘сям’я Карпавыя’ [ЭПБ, II,14; БТН, 128; АСХЖБ, 7]; (рус. лещ, Abramis brama):

лешч (мн. *лíшчы*) м. Галі Шум.; Першамайка, Малашанкі, Прудняки, Пальмінка, Смалоўка, Лялеўшчына, Селішча, Паловічы Гар.; Глазалічы, Біцялёва, Храпавічы Віц.; Лабачова, Панкратава, Луг, Літвякі, Вярхоўе, Жалезкі, Гарбачы Беш.; Сукрэмна, Обаль, Ходцы Сен.; Альшанка Чаш.; Палёнаўка Лёзн.; Расасна, Асінаўка Дубр.; Межава Арш.; Лешчанка Тал.; Палата Пол.; Сасноўцы, Більдзюгі, Каўшэлева Шарк.; Ластавічы, Абруб, Бараны, Мярэцкія Глыб.; Янова, Новы Пагост Мёр.; Асвея, Сакалоўшчына В.-дзв.; Краснаполле, Забор'е Рас. [МА]; Астроўна Віц. [Каспяровіч, 177]; Пол. [Баханькоў, 223]; *лешчъ* м. Літвякі Беш. [МА]; *ляшчýк* м. Старыя Лаўкі Чаш.; Бірулі Докш. [МА]; *лéшчык* м. Абадоўцы Віл. [МА]; Свабодная Сен. [МА]; *чаромхавік* м. 'лешч, які нерастуе ў час цвіцення чаромхі'; *каласавíк* м.'лешч, які нерастуе ў час каласавання жыта' Леснікі, Бараны, Мярэцкія Глыб. [МА]; Пол. [Баханькоў, 222]; *калóснік* м. Брасл. [Усачова-77,74];*лапýшнік* м.Брасл.[ЖСТС,72];*падлéшчык* 'невялікі лешч' Галі, Бунцікі, Слабада, Далуева Шум.; Суйкава Віц.; Вярэчча, Ракава, Малашанкі, Прудняки, Халамер'е, Селішча, Лялеўшчына Гар.; Лабачова, Луг, Панкратава, Літвякі Гарбачы Беш.; Града, Сукрэмна, Обаль, Дубнікі Сен.; Альшанка Чаш.; Стараселле, Забароўе, Слабодка, Поўсвіж Леп.; Балдышы, Зялёнка Пол.; Старое Сяло, Сарочына, Арэхаўна Ушац.; Бірулі Докш.; Сталіца, Каўшэлева, Буеўшчына Шарк.; Кішы, Леснікі, Абруб, Свіла, Ластвічы, Завараты Глыб.; Крычава, Манякова, Павяцце Мёр.; Слабодка, Мар'янполле, Гірэйшы Брасл.; Краснаполле, Забор'е Рас. [МА]; Падбярэззе Віц. [Каспяровіч, 218]; Магуны Паст.; Быстрыца Астр. [СГПЗБ, III, 311]; *падлéшък* м. 'невялікі лешч', 'азёрная і рачная рыба, знешне падобна на ляшча' Пол. [Баханькоў, 223]; *падлешчык* м. Сукрэмна, Обаль Сен. [МА]; *лятýн* м. 'невялікі лешч' Свабодная, Дольдзева, Ходцы, Сукрэмна, Обаль Сен.; Новы Пагост Глыб. [МА]; *летунéц* м. Дольдзева Сен. // *лятýн* [МА]; *фанéра* ж. Арэхаўна Ушац. [МА]; *платва* ж. зб. 'падлешчык' Магуны Паст. [СГПЗБ, III, 531]; *пад'язік* м. 'падлешчык' Града Сен. [МА]; *пласкýрка* ж. 'падлешчык' Магуны Паст. [СГПЗБ, III, 530]; *усцярá* ж. 'падлешчык' Паст. [СГПЗБ, IУ, 238].

ЛІНЬ 'сям'я Карпавыя' [ЭПБ, III, 183; БТН, 128]; **лін (лінóк)** [АСХЖБ, 7]; рус. линь, Tinca tinca (L).:

лень м. Бярнова Гар. [НЛ, 35]; *лін* м. Куз. [Каспяровіч, 178]; Пол. [Баханькоў, 223]; Смарг.; Віл.; Брасл. [СГПЗБ, II, 655]; Жалезкі, Літвякі, Сокарава Беш.; Града, Сукрэмна, Песачанка, Ходцы, Свабодная, Берашова Сен.; Савіна Дубр.; Забароўе, Слабодка, Стараселле Леп.; Арэхаўна Ушац.; Леснікі, Бараны, Завараты, Кішы, Мярэцкія Глыб.; Гута, Муляры Паст.; Вялікія Пашкі, Сталіца, Шкунцікі Шарк.; Манякова, Крычава, Новы Пагост, Павяцце Мёр.; Слабодка, Гірэйшы, Мар'янполле Брасл.; Іжа Віл. [МА]; *лінóк* м. Бірулі Докш.

[МА]; *лінь* м. Халамер'е, Паловічы, Селішча, Смалоўка, Кабішча, Прудняні Гар.; Біцялёва, Храпавічы Віц.; Галі Шум.; Вядзерава, Вярхоўе, Лабачова, Гарбачы, Луг Беш.; Асінаўка Дубр.; Славені; Тал.; Палата Пол.; Слабодка Леп. // *лін* м. Більдзюгі, Сасноўцы Шарк.; Янова, Язна Мёр.; Ластавічы, Старынкі, Завараты, Абруб Глыб.; Сакалоўшчына В.-дзв.; Краснаполле, Забор'е Рас. [МА]; Паст.; Брасл.; Смарг.; Віл. [СГПЗБ, II, 655].

МІНОГА РУЧАЁВАЯ 'клас Кругларотыя, сям'я Міногавыя' [ЭПБ, III, 376; БТН, 146; АСХЖБ, 4]; (рус. минога ручьевая, Lampetra planeri):

верацёніца ж. Берашова Сен.; верацёнка ж. Арэхаўна Ушац.; Мар'янполле Брасл.; Крычава Мёр. [МА]; *вугрыца ж.* Старыя Лаўкі Чаш. [МА]; *мінюга* ж. Гарбачы Беш. [МА]; *мянёга* ж. Манякова, Павяцце Мёр.; Кішы Глыб.; Баброва Леп. [МА]; *мянога* ж. Зялёнка Пол. [МА]; *піскун* м. Турава Сен. [МА]; *сямідырка* ж. Свабодная Сен. [МА]; *угар* м. Лабачова Беш. [МА]; *угор* м. Вярхоўе Беш. [МА]; *угр* м. Старое Сяло, Сарочына Ушац.; Жалезкі Беш. [МА]; *угрыца* ж. Барсукі Докш.; Сарочына Ушац. [МА]; *угрыца* ж. Васькавічы Віц.; Малішы, Масоры, Бесцвіна Сен. [МА]; Жарнасекава Беш.; Арэхаўна Ушац.; Сталіца Шарк.; Старынкі, Галубічы, Svіла Глыб.; Крычава Мёр.; Мар'янполле Брасл.; Іжа Віл. [МА];

'Лічынка міногі': *жывец* м. Бунцікі Шум. [МА]; *сікла* ж. Барсукі Докш.; *сікла* ж. Зялёнка Пол. [МА]; *угрычкі* мн. Талачын [МА].

МЯНТУЗ (МЯНЁК) 'атрад Траскападобныя' [ЭПБ, III, 428; АСХЖБ, 9]; **мянтуз** [БТН, 158]; (рус. налим, Lota lota (L.);

калека м. Жалезкі, Лабачова Беш.; Града, Ходцы Сен.; Альшанка Чаш.; Палата Пол.; Слабодка Леп. [МА]; *калека* ж. Арэхаўна Ушац.; Леснікі, Мярэцкія, Бараны Глыб. [МА]; Навасёлкі Сен. [Касяпровіч, 150]; Пол. [Баханькоў, 222]; Ушац.; Беш.; Леп.; Чаш.; Тал. [ЛАБНГ, I, к. 321]; *мянтуз* м. Суйкава Віц.; Смалоўка Гар.; Сукрэмна, Обаль Сен.; Балдышы Пол.; Буеўшчына Шарк.; Новы Пагост, Манякова, Далгінава, Язна Мёр.; Краснаполле Рас.; Слабодка, Мар'янполле Брасл. ; Сакалоўшчына В.-дзв. [МА]; Куз. [Касяпровіч, 194]; Брасл.; Мядз. [СГПЗБ, III,105]; пн., пд.-зах., усх. раёны Паазер'я [ЛАБНГ, к. 321]; *мянтуз* м. Першамайка, Халамер'е Гар.; Жалезкі, Панкратава Беш. [МА]; Віл. [СГПЗБ, III, 105]; *мантуз* м. Гірэйшы Брасл. [МА]; Едлавічы Брасл. [СГПБЗ, III, 31]; *ментус* м. Наўгароды Мёр.; [МА]; Гар.; Рас. [СГПЗБ, III, 105]; *ментусь* м. Петкуны Брасл. [СГПЗБ, III, 105]; *мінтуз* м. Кавалі Лёзн. [МА]; Пол. [ЛАБНГ, I, к. 321]; *вягла* ж. Шэпелева Глыб. [МА]; *вягела* ж. Муляры, Вярэнькі Паст. [МА]; [СГПЗБ, I, 384]; *вягала, вягяла* ж. Глыб.; Паст. [СГПЗБ, I, 384]; *вягалка* ж. памянш. да вягал Паст. [СГПЗБ, I, 384]; *вягала, вягела, вягіла* ж. Канстанцінава Мядз.; Старая Мядз. [СГЦРБ, I, 78]; *вягел* м. Балаі, Гута Паст. [МА]; *вягал* м.

Старынкі Глыб. [МА]; Глыб.; Паст. [СГПЗБ, I, 384]; *вя́гул* м. Старынкі Глыб. [МА]; *вя́гял* м. Глыб.; Паст.; Шарк.; Пол. [СГПЗБ, I, 384; ЛАБНГ, I. к. 321]; *вя́гал, вя́гул, вя́гял* м. Глыб.; Паст. [СГПЗБ, I, 384]; Паст.; Глыб.; Шарк.; Пол. [ЛАБНГ, I, к.321]; *налі́м* м. Малашанкі, Першамайка, Вярэчча, Селішча, Лялеўшчына Гар.; Галі, Бунцікі, Сутокі Шум.; Біцялёва, Храпавічы Віц.; Палёнаўка Лёзн.; Расасна Дубр.; Ларынаўка Арш.; Рцішчава Тал.; Вядзерава, Гарбачы, Літвякі, Рубеж, Варахобкі, Сокарава, Жарнасекава, Жалезкі Беш.; Гуліна, Сукрэмна, Обаль, Ходцы, Мусоры, Полымя, Свабо́дная Сен.; Антаполле, Іванск, Сялец Чаш.; Зялёнка Пол.; Арэхаўна Ушац.; Стараселле, Забароўе, Суша Леп.; Кішы, Завараты, Шэпелева, Галубічы, Свіла, Кукры, Ластавічы, Абруб Глыб.; Шкунцікі Шарк.; Андроны, Гута Паст.; Новы Пагост.; Манякова, Язна, Крычава Мёр.; Слабодка, Мар'янполле Брасл.; Гарбылі, Жоўніна В.-дзв.; Забор'е Рас.; Абадоўцы, Іжа Віл. [МА].

ПАДКА́МЕНШЧЫК 'сям'я Керчаковыя' [ЭПБ, IУ, 67; БТН, 199]; **быч́ок звыча́йны (шыракало́бка)** [АСХЖБ, 10]; (рус. подкаменщик, Cottus gobio L.):

бычо́к м. Вярхоўе Беш.; Заборцы Докш.; Талачын; Браслаў; Сакалоўшчына В.-дзв. [МА]; *ваўчо́к* м. Жалезкі Беш. [МА]; *галава́ч* м. Першамайка, Малашанкі Гар.; Варахобкі, Чырвоныя Буднікі, Жалезкі, Жарнасекава, Літвякі, Лабачова Беш.; Града, Масоры, Іванск Чаш.; Рцішчава Тал.; Балдышы, Палата Пол.; Забароўе, Баброва, Стараселле Леп.; Завараты Глыб.; Крычава, Манякова Мёр.; Сталіца, Вялікія Пашкі Шарк. [МА]; *стрыка́за* м. Шэпелева Глыб. [МА]; *ры́ба- ба́ба* ж. Зялёнка Пол. [МА]; *паткаме́ньшчык* м. Смалоўка Гар. [МА]; *паткаме́ньчык* м. Жалезкі Беш. [МА].

ПАДУ́СТ 'сям'я Карпавыя' [ЭПБ, IУ, 71; БТН, 200; АСХЖБ, 7]; (рус. подуст, Chondrostoma natus):

паду́ст м. Галі, Слабада Шум.; Смалоўка Гар.; Стралкі В.-дзв. [МА]; *по́дуст* м. Жоўніна В.-дзв. [МА]; *паду́ста* ж. Мішневічы Шум. [СГПЗБ, III, 322]; Падбярэзе Віц. [Каспяровіч, 221]; *паду́зда* ж. Быстрыца Астр. [СГПБЗ, III, 322]; *паду́ства* ж. Жалезкі Беш. [МА]; *сві́нка* ж. Васькавічы Віц.; Песачанка Сен.; Сталіца Шарк.; Кішы Глыб.; Слабодка, Мар'янполле Брасл. [МА]; *сві́нька* ж. Быстрыца Астр. [СГПЗБ, III, 322]; *сіг* м. Завараты Глыб. [МА]; *сіх* м. Масоры Сен. [МА]; *сі́га* ж. Гуліна Сен.; Юравічы, Зялёнка Пол.; Вялікія Пашкі Шарк.; Манякова. Крычава Мёр.; Іжа Віл. [МА]; *цыр́та* ж. Быстрыца Астр. [СГПЗБ, У, 373].

ПЕ́ЛЯДЗЬ (СЫРО́К) 'сям'я Сігавыя' [ЭПБ, IУ, 161; БТН, 187]; **пе́лядзь** [АСХЖБ, 5]; (рус. пелядь, сырок, Coregonus peled (Gmelin):

пе́лядзь ж. Смалоўка Гар.; Крычава Мёр. [МА]; *сыро́к* м. Варахобкі Беш.; Бірулі Докш. [МА].

ПЛО́ТКА 'сям'я Карпавыя' [ЭПБ, 4, 226; БТН, 197; АСХЖБ, 6]; (рус. плотва, Rutilus rutilus):

аблі́ца ж. Краснаполле Рас.; Старынкі Глыб. [МА]; *альхо́ўка* ж. Бірулі Докш. [МА]; *во́бла* ж. Алексінічы Сен. [МА]; *во́бліца* ж. Рубеж Беш.; Каўшэлева Шарк.; Леснікі, Бараны, Псуя Глыб.; Далгінава Мёр.[МА]; Пол. [Баханькоў, 218]; *платва́* ж. Пальмінка, Лялеўшчына, Селішча Гар.; Біцялёва, Мазалава Віц.; Турава Сен.; Жалезкі, Луг Беш.; Зялёнка Пол..; Чашні, Шэпелева Глыб.; Камаі Паст.; Слабодка, Мар'янполле Брасл. [МА]; *платві́на* ж. Халамер'е Гар. [МА]; *пло́тва* ж. Зялёнка Пол. [МА]; *пло́тка* ж. Смалоўка, Кабішча, Малашанкі, Першамайка Гар.; Бешанковічы, Сокарава, Вярхоўе, Вядзерава, Панкратава, Лабачова, Літвякі, Луг, Гарбачы, Жалезкі Беш.; Обаль, Свабодная, Малішы Сен.; Асінаўка Дубр.; Славені Тал.; Балдышы Пол.; Камаі Паст.; Сарочына, Арэхаўна Ушац.; Сасноўцы, Більдзюгі, Буеўшчына, Кубелеўшчына Шарк.; Суша, Паддуб'е, Забароўе Леп.; Ластавічы Глыб.; Далгінава, Янова Мёр.; Мар'янполле, Слабодка Брасл.; Сакалоўшчына В.-дзв.; Забор'е Рас.; Навасёлкі Ашм. [МА]; Віц. [Каспяровіч, 244]; Брасл. [СГПЗБ, ІУ, 15]; *плоць* ж. Кардон Шум.; Зялёнка Пол. [МА].

ПЯЧКУ́Р 'сям'я Карпавыя' [ЭПБ, 1У, 326; БТН, 19]; **келб-пячку́р** [АСХЖБ, 7]; (рус. пескарь, Gobio gobio):

акруме́ль м. Мікольцы Мядз. [СГЦРБ, І, 25]; *круме́ль* м. Вялікае Галінова Шарк. [МА]; Кураполле Паст.; Ахрэмаўцы Брасл. [СГПЗБ, ІІ, 530]; Мядзел Мядз. [СГЦРБ, І, 201]; *курме́ль* м. Лялеўшчына, Пальмінка, Селішча Гар.; Бунцікі Шум.; Лабачова, Чырвоныя Буднікі, Вярхоўе, Жалезкі Беш.; Малішы, Полымя, Бесцвіна, Свабодная, Сукрэмна, Обаль, Гулінава, Града Сен.; Арэхаўна, Старое Сяло, Сарочына Ушац.; Балдышы, Палата, Зялёнка Пол.; Леснікі, Бараны, Чашні, Мярэцкія, Завараты Глыб.; Буеўшчына, Сталіца Шарк.; Язна, Крычава, Павяцце Мёр.; Гарбулі, Жоўніна, Сакалоўшчына В.-дзв. [МА]; Дробушава Беш. [Каспяровіч, 172]; Пол. [Баханькоў, 222]; Манякова Мёр. [НС, 114]; В.-дзв.; Мішневічы Шум.; Саланое Віл.; Кураполле Паст. [СГПЗБ, ІІ, 581]; *курмялёк* м. (памянш.-ласк. да *курмель*) Паст.; В.-дзв. [СГПЗБ, ІІ, 581]; *кумре́ль* м. Зялёнка Пол. // *курме́ль* [МА]; *груме́ль* м. Іжа Віл. [МА]; *келб (келп)* м. Рыбчына Віл. [СГПЗБ, ІІ, 456]; *келп* м. Віл. [Карскі, У, 48]; *келб* м. Навасёлкі Ашм. [МА]; *ке́лба* ж. Межава Арш. [МА]; *кялбу́к* м. Віл. [Карскі, У, 48]; *келбук, кялбу́к* м. Груздава Паст.; Магуны Паст. [СГПЗБ, ІІ, 456]; *кілбу́н* Віл. [Карскі, У, 48]; *кялбо́к* м. Муляры Паст. [МА]; *ко́блік* м. Заборцы Докш. [МА]; *піска́р* м. Далуева, Галі Шум.; Жалезкі, Варахобкі, Вярхоўе Беш.; Зарэчча Тал. [МА]; *піска́рь* м. Лялеўшчына, Смалоўка Гар.; Вядзерава Беш.; Баброва Дубр. [МА]; *песка́рь* м., *піска́ш* м.[Сапуноў,212]; *піску́н* м. Мар'янполле, Слабодка Брасл. // *пяска́р*

[МА]; *пяскáр* м. Першамайка Гар.; Кардон, Слабада Шум.; Гарбачы, Будзілава, Літвякі Беш.; Біцялёва, Храпавічы Віц.; Ходцы, Града, Малішы, Бесцвіна, Турава, Гуліна Сен.; Расасна Дубр.; Антаполле, Альшанка, Сялец Чаш.; Рцішчава Тал.; Арэхаўна, Сарочына, Старое Сяло Ушац.; Стараселле, Суша, Баброва, Забароўе, Слабодка Леп,; Сталіца Шарк.; Кукры, Завараты, Кішы Глыб.; Гута, Андроны Паст.; Далгінава, Манякова Мёр.; Жоўніна, Гарбулі, Стралкі В.-дзв.; Клясціцы Рас.; Слабодка, Мар'янполле, Сіпавічы Брасл. [МА]; *пяскáрь* м. Прудняні, Смалоўка Гар. [МА]; *пячкýр* м. Новы Пагост Мёр.; Завараты Глыб. [МА]; *падкáменшчык* м. Галі Шум. // *піскáр* м. [МА]; *сікéрка* ж. Быстрыца Астр. [СГПЗБ, ІУ, 424].

РÁПУШКА 'сям'я Стронгавыя' [ЭПБ, ІУ, 359; БТН, 229]; **сялява** [АСХЖБ, 5]; (рус. ряпушка, Coregonus albula):

курмы́ль м. Старыя Лаўкі Чаш.; *рапýха* ж. Шкунцікі Шарк. [МА]; *рáпушка* ж. Бярэзіна, Навікі, Галі Шум.; Кабішча, Лялеўшчына Гар.; Бешанковічы, Альшанка Чаш.; Града, Ходцы, Масоры, Нямойта Сен.; Старое Сяло, Сарочына, Арэхаўна Ушац.; Стараселле, Забароўе, Суша Леп.; Балдышы Пол.; Буеўшчына Шарк.; Краснаполле Рас.; Крычава, Манякова, Янова, Далгінава Мёр. [МА]; *рапýшка* ж. Слабада Шум.; Луг, Лабачова Беш.; Баброва Леп.; Буеўшчына Шарк.; Завараты Глыб.; Далгінава, Манякова Мёр. [МА]; *ря́пушка* ж. Далуева Шум. [МА]; *ряпýшка* ж. Галі Шум. [МА]; *сілáва* ж. Жалезкі Беш. [МА]; *сíльва* ж. Віл. [Карскі, У, 48]; *сіля́ва* ж. Груздава Паст.; Ахрэмаўцы Брасл. [СГПЗБ, ІУ, 426]; *сіля́ўка* ж. Мішковічы Шум.; Барсукі Докш. [МА]; *сяля́ва* ж. Малішы, Бесцвіна Сен.; Антаполле, Сялец Чаш.; Талачын, Бірулі Докш.; Зялёнка Пол.; Новы Пагост Мёр.; Мар'янполле, Слабодка Брасл.; Стралкі В.-дзв.; Муляры Паст.; Іжа Віл. [МА]; Груздава Паст.; Ахрэмаўцы Брасл. [СГПЗБ, ІУ, 426]; Маркаўшчына Віц. [Каспяровіч, 305]; *селя'ва* ж. Сен. [Анікіевіч, 57]; *сіньгá* ж. Янова Рас. [СГПЗБ, ІУ, 427].

РЫБÉЦ (СЫРЦЬ) 'сям'я Карпавыя' [ЭПБ, ІУ, 389; БТН, 228]; **рыбéц** [АСХЖБ, 7]; (рус. рыбец (сырть), Vimba vimba):

падýста ж. Бешанковічы [МА]; *падýства* ж. Жалезкі Беш.; Арэхаўна Ушац.; Заборцы Докш.; Новы Пагост Мёр. [МА]; *рыбéц* м. Зялёнка Пол.; Сукрэмна, Обаль Сен.; Крычава Мёр.; Стралкі В.-дзв.; Слабодка, Мар'янполле Брасл. [МА]; *ры́бец* м. Зялёнка Пол [МА]; *сырць* ж. Гарбачы Беш.; Смалоўка Гар.; Каўшэлева Шарк. [МА]; *цырта* ж. Завараты Глыб. [МА]; *маліна́ўка* ж.[ЖСТС, 76].

САЗÁН АМÝРСКІ 'сям'я Карпавыя' [ЭПБ, ІУ, 429; БТН, 229; АСХЖБ, 8]; (рус. сазан амурский, Cyprius carpio haematopterus):

сазáн м. Біцялёва, Храпавічы Віц.; Галі Шум.; Малашанкі, Першамайка Гар.; Вядзерава, Літвякі, Лабачова, Луг, Жалезкі, Вярхоўе, Нізгалава Беш.; Зялёнка Пол.; Сакалоўшчына В.-дзв [МА]; Вялікае Сяло В.-дзв.; Месянцы Брасл. [СГПЗБ, ІУ, 347]; *кóрап* м. Вялікія Пашкі Шарк. [МА].

СІГ ЧУ́ДСКІ 'сям'я Сігавыя' [ЭПБ, IУ, 495; БТН, 235; АСХЖБ, 5]; (рус. сиг чудской, Coregonus lavaretus maraenoides poljakov):

се́я ж Бесцвіна, Малішы Сен.; Вялікія Пашкі Шарк.; Гута Паст.; Псуя Глыб. [МА]; *сіг* м. Храпавічы Віц.; Галі Шум.; Антаполле Чаш.; Арэхаўна Ушац. [МА].

СІНЕ́Ц 'сям'я Карпавыя' [ЭПБ, IУ, 504; БТН, 236]; **лешч сіне́ц** [АСХЖБ, 7]; (рус. синец, Abramis ballerus):

сі́нец м. Буеўшчына Шарк.; Манякова Мёр.; Стралкі В.-дзв; Слабодка, Мар'янполле Брасл. [МА]; *сі́нька* ж. Песачанка Сен. [МА]; *сі́ньга* ж. Васькавічы Віц.; Смалоўка Гар.; Гуліна, Масоры Сен.; Антаполле Чаш.; Зялёнка Пол.; Вялікія Пашкі.; Сталіца Шарк. [МА]; *сіньга́* ж. Зялёнка Пол.; Шкунцікі Шарк. [МА]; *сіня́ўка* ж. Ларынаўка Арш. [МА]; *сопа́* ж. Крычава Мёр. [МА].

СОМ 'сям'я Сомавыя' [ЭПБ, IУ, 564; БТН, 244; АСХЖБ, 9]; (рус. сом, Jilurus glanis L.):

сом м. аг.-вяд. – Гар.; Віц.; Лёзн.; Дубр.; Беш.; Леп.; Пол.; Рас.; В.-дзв.; Шарк.; Мёр.; Глыб. [МА]; Ашм. [СГПЗБ, IУ, 520]; Віц. [Каспяровіч, 288]; *вуса́ч* м. Старыя Лаўкі Чаш. [МА]; *налі́м* м. Далуева, Галі Шум.; Гарбулі, Жоўніна В.-дзв. // *сом* [МА].

СТРО́НГА РУЧАЁВАЯ (ФАРЭ́ЛЬ РУЧАЁВАЯ)'сям'я Стронгавыя' [ЭПБ, У, 17-18]; **стро́нга ручаёвая** [БТН, 278]; **стро́нга пяра́стая** [АСХЖБ, 5]; (рус. форель ручьевая, Lalmo trutta morpha fario L.):

пстронг м. Навасёлкі Ашм. [МА]; *пястру́шка* м. Слабада Шум. [МА]; *стро́мга* ж. Бярэзіна Шум. [МА]; *стронг* м. Слабада Шум. [МА]; *стро́нга* ж. Галі Шум.; Берашова, Свабодная Сен. [МА]; Слабодка Леп.; Асінаўка Дубр.; Крычава, Манякова Мёр. [МА]; *фаре́ль* ж. Смалоўка Гар. [МА]; *фарэ́ль* м. Храпавічы Віц.; Сутокі Шум.; Першамайка, Пальмінка, Малашанкі Гар.; Луг, Літвякі, Гарбачы, Жалезкі Беш.; Антаполле Чаш.; Нямойта Сен.; Старое Сяло, Сарочына, Арэхаўна Ушац.; Зялёнка Пол.; Стараселле, Забароўе, Суша, Баброва Леп.; Буеўшчына, Каўшэлева Шарк.; Янова, Новы Пагост Мёр.; Старынкі, Мярэцкія, Заварaты, Кішы Глыб.; Андроны Паст.; Слабодка, Мар'янполле Брасл. [МА]; *фарэ́лька* ж. Луг Беш. [МА].

СУДА́К ЗВЫЧА́ЙНЫ 'сям'я Акунёвыя' [ЭПБ, У, 33; БТН, 256; АСХЖБ, 9]; (рус. судак обыкновенный, Lucioperca lucioperca):

суда́к м. Храпавічы Віц.; Паловічы, Халамер'е, Селішча, Смалоўка, Кабішча, Малашанкі, Першамайка Гар.; Вядзерава, Сокарава Беш.; Ходцы Сен.; Палата Пол.; Слабодка Леп.; Янова, Новы Пагост Мёр.; Сакалоўшчына В.-дзв. [МА]; Пол. [Баханькоў, 224]; Брасл. [СГПЗБ, У, 10]; *санда́ч* м. Варахобкі Беш. [МА].

ТАЎСТАЛО́БІК ЗВЫЧА́ЙНЫ (ТАЎСТАЛО́БІК БЕ́ЛЫ) 'сям'я карпавыя' [ЭПБ, У, 87]; **таўстало́бік бе́лы** [АСХЖБ, 8]; (рус.

толстолобик белый, Hypophthalmichthys molitrix); **таўсталóбік стракáты** [АСХЖБ, 8]; (рус. толстолобик пестрый, Aristichthus nobilis):

таўсталóбік м. Першамайка, Малашанкі Гар.; Літвякі Беш.; Дзямідавічы Чаш.; Вялікія Пашкі Шарк.; Слабодка, Мар'янполле Брасл. [МА]; *талсталóбік* м. Смалоўка, Халамер'е Гар.; Арэхаўна Ушац. [МА].

УЮ́Н 'сям'я Уюновыя' [ЭПБ, У, 182]; **уюн (піскун)** [АСХЖБ, 9]; (рус. вьюн, Misgurnus fossilis):

ваю́н м. Падбярэззе Віц. [Каспяровіч, 55]; Папоўка Мядз. [СГЦРБ, I, 57]; *вію́н* м. Курaполле, Магуны Паст.; Граўжышкі Ашм.; Жодзішкі Смарг. [СГПЗБ, I, 318]; *в'юн* м. Суша Леп.; Сакалоўшчына, Жоўніна В.-дзв. [МА]; Лісна В.-дзв. [СГПЗБ, I, 318]; *ую́н* м. Храпавічы Віц., Лялеўшчына, Халамер'е, Прудняні, Першамайка, Малашанкі Гар.; Канева, Гуліна, Сукрэмна, Обаль Сен.; Асінаўка Дубр.; Межава Арш.; Альшанка Чаш.; Зялёнка Пол.; Арэхаўна Ушац.; Кішы, Заваpаты, Старынкі Глыб.; Крычава, Манякова, Новы Пагост Мёр.; Слабодка, Мар'янполле Брасл. [МА]; Бярэзіна Докш. [СГПЗБ, I, 318]; Заронава Куз. [Каспяровіч, 325; ЛАБНГ, I, к. 323]; *вягл* м. Бараны Глыб. // *піскýн* [МА]; *піскун* м. Кабішча Гар.; Бунцікі, Галі, Далуева, Кардон, Слабада Шум.; Суйкава, Мазалава Віц.; Ларынаўка Арш.; Рцішчава Тал.; Града, Сукрэмна, Обаль Сен.; Рубеж, Жалезкі, Літвякі, Лабачова, Гарбачы, Вядзерава Беш.; Альшанка, Сялец, Антаполлле Чаш.; Палата, Зялёнка Пол.; Старое Сяло, Сарочына Ушац.; Стараселле, Баброва Леп.; Буеўшчына, Кубелеўшчына, Шкунцікі, Більдзюгі Шарк.; Леснікі, Абруб, Скражына, Галубічы, Бараны, Свіла, Мярэцкія Глыб.; Гута, Камаі, Муляры Паст.; Янова, Новы Пагост, Наўгароды, Манякова, Язна Мёр.; Гірэйшы, Слабодка, Мар'янполле Брасл.; Сакалоўшчына, Гарбулі В.-дзв.; Іжа Віл. [МА]; Брасл.; В.-дзв. [СГПЗБ,III, 523]; Віц. [НС, 96]; Гар. [НЛ, 36]; Пол. [Баханькоў, 223]; *пішчэ́ль* м. Саланое Віл. [СГПЗБ, III, 527]; *пішча́ль* м. Саланое Віл. [ЛАБНГ, I, 323]; *пеская́р* м. Жоўніна В.-дзв. // *в'юн* [МА]; *піска́р* м. Халамер'е, Марчанкі Гар.; Васькавічы Віц.; Панкратава , Літвякі, Луг, Чырвоныя Буднікі, Свяча Беш.; Арэхаўна Ушац.; Поўсвіж Леп.; Бірулі Докш.; Вялікія Пашкі, Сталіца Шарк.; Заваpаты, Шэпелева Глыб.; Гарбулі В.-дзв. // *піску́н;* Забор'е Рас. [МА]; *піска́рь* м. Палёнаўка Лёзн.; Селішча Гар. [МА]; *піску́р* м. Вялікая Вядрэнь Беш. [МА]; *пячка́р* м. Балдышы, Зялёнка Пол. [МА]; *сліж* м. Далгінава Мёр. [МА]; *сліш* м. Варахобкі Беш.; Машканы Сен. [ЛАБНГ, I, к. 323]; *сліжык* м. Брускі Мядз.; Жодзішкі Смарг. [ЛАБНГ, I, к. 323]; *сьлізь* м. Лялеўшчына Гар. [МА]; *громш* м. Смарг. [СГПЗБ, I, 481]; *кроўж* м. Рыбчына Віл. [ЛАБНГ, I, к.323]; *баро́метр* м. Шэпелева Глыб. [МА].

ХА́РЫУС 'сям'я Харыусавыя' [ЭПБ, У, 17; БТН, 279]; **ха́р'юз звыча́йны** 'сям'я Хар'юзовыя' [АСХЖБ, 8]; (рус. хариус обыкновенный, Thymallus thymallus (L.):

лі́пень м. Сукліна Глыб. [МА]; *ліпе́нь* м. Багушэўск, Алексінічы, Малішы, Бесцвіна Сен.; Зялёнка Пол.; Манякова Мёр.; Каўшэлева Шарк. [МА]; *ліпе́ц* м. Зялёнка Пол. // *ліпе́нь* [МА]; Смарг.; Паст. [СГПЗБ, II, 658]; *ляпе́нь* м. Заборцы Докш. [МА]; *ха́рыус* м. Храпавічы Віц.; Навікі Шум.; Ходцы, Нямойта Сен.; Антаполле Чаш.; Завараты Глыб. [МА]; *ха́рус* м. Новае Саколіна Тал. [МА]; *ха́рыу́с* м. Галі Шум. [МА]; *сьві́нюк* м. Бярэзіна, Сутокі, Мішковічы Шум.; Васькавічы Віц.; Талачын; Барсукі Докш.; Крычава Мёр.; Сукліна Глыб. [МА]; *слі́зень* м. Гуліна Сен. [МА].

ЧАХОНЬ 'сям'я Карпавыя' [ЭПБ, У, 331]; **каса́р** [АСХЖБ, 8]; (рус. чехонь, Pelecus cultratus):

каза́ ж. Малішы, Бесцвіна, Ходцы Сен.; Буеўшчына Шарк.; Язна, Крычава Мёр.; Стралкі В.-дзв. [МА]; *ко́зачка* ж. Лялеўшчына Гар. [МА]; *са́бля* ж. Града, Масоры Сен.; Гарбачы, Жалезкі Беш.; Васькавічы, Суйкава Віц.; Вялікія Пашкі Шарк. [МА]; *шабле́ц* м. Зялёнка Пл. [МА]; *чахо́нь* ж. Смалоўка Гар. [МА].

ШЧУПА́К ЗВЫЧА́ЙНЫ 'сям'я Шчупаковыя' [ЭПБ, У, 7; БТН, 298; АСХЖБ, 6]; (рус. щука обыкновенная, Esox lucius L.):

апралёўка ж. 'нерастуе ў красавіку' Мярэцкія, Бараны, Леснікі Глыб. [МА]; [Баханькоў, 219]; *жвіго́лка* ж. Балаі Паст. [МА]; *жыго́лка* ж. Гута Паст. // шчу́ка [МА]; *за́гваздка* 'шчупак невялікіх памераў на 150-400 г' Свабодная Сен. [МА]; *марцо́ўка* ж. 'нерастуе ў сакавіку' Пол. [Баханькоў, 223]; *скаваро́дніца* ж. 'шчупак сярэдніх памераў на 600-900 г.' Дольдзева Сен. [МА]; *шчу́ка* ж. аг-вяд. – Віц.; Шум.; Гар.; Дубр.; Тал.; Беш.; Лёзн.; Арш.; Сен.; Пол.; Ушац.; Чаш.; Леп. [МА]; Забор'е, Краснаполле Рас.; Гарбулі В.-дзв.; Сіпавічы, Слабодка Брасл.; Новы Пагост, Крычава, Манякова, Далгінава, Узмёны Мёр.; Абруб, Ластавічы, Кішы, Завараты, Леснікі, Бараны, Мярэцкія Глыб.; Сталіца, Буеўшчына, Сасноўцы, Більдзюгі, Вялікае Галінова Шарк.; Андроны Паст.; Абадоўцы Віл. [МА]; *шчупа́к* м. Нямойта, Бесцвіна, Гуліна Сен.; Гарбачы, Вярхоўе, Сокарава Беш.; Першамайка, Малашанкі Гар.; Галі Шум.; Васькавічы Віц.; Сакалоўшчына, Стралкі В.-дзв.; Арэхаўна Ушац.; Слабодка Леп.; Язна, Далгінава Мёр.; Норыца Паст.; Навасёлкі Ашм. [МА]; Віл.; Мядз.; Ашм [СГПЗБ, У, 519]; Вейна Сен. [Каспяровіч, 357]; *шчупар м*. Заборцы Докш.; *шчурата* н. Чашні Глыб. [МА]; *шчуро́нак* м. (памянш да шчупака), Лісна В.-дзв. [СГПЗБ, У, 520]; *шчу́ча* ж.Слабодка Леп. [МА]; *шчю́ка* ж. Вядзерава Беш. [МА].

ШЧЫПО́ЎКА 'сям'я Уюновыя' [ЭПБ, У, 399; БТН, 298]; **шчыпо́ўка (куса́чка)** [АСХЖБ, 8]; (рус. щиповка, Cobituis taenia L.):

каза́ ж. Пол. [Баханькоў, 221]; *ко́зачка* ж. Лялеўшчына Гар. [МА]; *куса́ка* ж. Лабачова, Варахобкі Беш.; Града, Песачанка Сен.; Зялёнка Пол.; Арэхаўна Ушац.; Стараселле, Забароўе, Суша Леп.; Кішы, Галубічы, Свіла Глыб.; Крычава Мёр.; *куса́чка* ж. Бірулі Докш. [МА]; *ляге́нь* м. Антаполле, Сялец Чаш.; Завараты Глыб. [МА]; *сі́кля* ж. Віцебск [МА]; *сіко́лка* ж. Новы Пагост Мёр. [МА]; *су́чка* ж. Жалезкі Беш. [МА]; *шчыпа́ўка* ж. Обаль, Сукрэмна Сен. [МА]; *шчыпо́ўка* ж. Слабодка, Мар'янполле Брасл. [МА]; *шчыпа́ч* м. Кавалі Лёзн. [МА].

ЯЗЬ 'сям'я Карпавыя' [ЭПБ, У, 457; БТН, 310; АСХЖБ, 9]; (рус. язь, Leuciscus idus L.):

вязь м. Васькавічы Віц.; Жарнасекава Беш.; Рцішчава Тал.; Сялец, Антаполле Чаш.; Заборцы Докш.; Крычава, Янова, Манякова Мёр.; Жоўніна В.-дзв. [МА]; *вязь* ж. Вялікія Пашкі Шарк. [МА]; *вясь* м. Гута Паст. [МА]; *язь* м. Кабішча, Смалоўка Гар.; Навікі, Мішкевічы, Сутокі Шум.; Храпавічы, Біцялёва Віц.; Вядзерава Беш.; Песачанка, Гуліна, Полымя Сен.; Альшанка Чаш.; Палата Пол.; Поўсвіж, Паддуб'е Леп.; Кубелеўшчына, Вялікае Галінова Шарк.; Чашні, Шэпелева, Мярэцкія Глыб.; Новы Пагост, Язна Мёр.; Слабодка, Мар'янполле Брасл.; Стралкі В.-дзв.; Краснаполле Рас. [МА]; *язю́к* м. Бешанковічы, Забароўе Леп.; Сталіца Шарк.; Старынкі Глыб.; Гірэйшы Брасл. [МА]; *ясь* м. Лялеўшчына, Халамер'е, Селішча Гар.; Лабачова, Літвякі, Жалезкі, Гарбачы, Луг Беш. [МА]; Астр. [СГПЗБ, У, 551]; 'невялікі язь' *вязе́ц* м. Зялёнка Пол. [МА]; *пад'язе́ц* м. Зялёнка Пол. [МА]; *пад'я́зік* м. Кардон Шум.; Свабодная, Масоры, Града Сен.; Антаполле Чаш; Арэхаўна Ушац.; Балдышы Пол.; Забароўе Леп.; Мар'янполле, Слабодка Брасл.; Іжа Віл. [МА]; *пад'язь* м. Завараты Глыб [МА]; *язавая пло́тка* ж. Задуброўе, Стайкі Віц.; Літвякі Беш.; Крычава Мёр. [МА]; *язе́ц* м. Зялёнка Пол. [МА]; *язёк* м. Кішы Глыб. [МА]; *я́зік* м. Гуліна Сен. [МА].

ЯЛЕ́Ц 'сям'я Карпавыя' [ЭПБ, У, 459; БТН, 75]; **яле́ц (я́льчык)** [АСХЖБ, 6]; (рус. елец, Leuciscus leuciscus L.):

еле́ц м. Бунцікі, Мішковічы Шум. [МА]; *клён* м. Баброва Леп. [МА]; *клянёк* м. Заборцы Докш. [МА]; *пад'язю́к* м. Старыя Лаўкі Чаш. [МА]; *ста́ўбец* м. Сутокі Шум. [МА]; *ста́ўпец* м. Манякова, Крычава Мёр.; Жоўніна В.-дзв. [МА]; *яле́ц* м. Халамер'е Гар.; Слабада, Бярэзіна Шум.; Жалезкі Беш.; Мазалава Віц.; Палата Пол.; Паддуб'е Леп.; Старынкі, Завараты Глыб.; Новы Пагост Мёр.; Стралкі, Жоўніна В.-дзв. [МА]; *я́льчык* м. Бешанковічы [МА]; Ашм. [СГПЗБ, У, 559].

НАЙМЕННІ ГЕРПЕТАФАУНЫ

ВЕРАЦЕ́ННІЦА ЛОМКАЯ ‘сям’я Верацённіцы’ [ЭПБ, І, 436–437]; **вераце́ніца** [БТН, 36]; **слі́вень звыча́йны** [АСХЖБ, 12]; (рус. веретенница ломкая, Anguis fragilis):

вераце́ніца ж. Халамер’е Гар.; Панкратава Беш. [МА]; Лісна В.-дзв. [СГПЗБ, І, 297]; *вераце́нніца* ж. Прудняні, Селішча Гар.; Бярэзіна Шум.; Лабачова Беш.; Біцялёва Віц.; Межава Арш.; Саколіна Тал.; Дзямідавічы Чаш. [МА]; *верацёнка* ж. Пальмінка, Першамайка, Малашанкі Гар.; Ноўка Віц.; Асінаўка, Савіна Дубр.; Сасновая Наспа, Чарнаручча Лёзн.; Асінаўка Дубр.; Свабодная, Будзішча, Рудкоўшчына Сен.; Старое Сяло, Сарочына Ушац.; Заборцы Докш.; Свіла Глыб.; Узмёны, Камянполле Мёр.; Сіпавічы Брасл.; Іжа Віл. [МА]; *верашчо́нка* ж. Слабада Шум. [МА]; *верацень* м. Гарбачы Беш. [МА]; *вераця́ніца* ж. Кураполле Паст. [СГПЗБ, І, 297]; *верацёніза* ж. Брасл. [КЛАБНГ]; *вераця́нка* ж. Вялікая Вядрэнь Беш., Стайкі, Межава Арш. [МА]; *жаўтапу́зік* м. Біцялёва Віц. [МА]; *сліма́к* м. Кавалі Лёзн.; Слабада Дубр. [МА]; *сле́мак* м. Жарнасекава, Чырвоныя Буднікі Беш.; Сялец Чаш.; Марчанкі, Пшанічана Гар. [МА]; Палата Пол.; Шкунцікі Шарк.; Далгінава, Наўгароды, Крычава Мёр. [МА]; *сьляме́нь* м. Шарыпіна Беш. [Каспяровіч, 301]; *сляпе́нь* м. Мішкавічы Шум. [МА]; *слепе́нь* м. В.-дзв. [СГПЗБ, ІУ, 480]; *слі́вень* м. Варахобкі Беш.; Антаполле, Сялец Чаш.; Галінова Шарк. [МА]; Мядз. [СГПЗБ, ІУ, 482]; Чаш. [Каспяровіч, 301]; *слі́зень* м. Рыбчына Віл. [СГПЗБ, ІУ, 483]; *слі́зянь* м. Асавец Віл. [СГПЗБ, ІУ, 484]; *сліме́нь* м. Віл. [СГПЗБ, ІУ, 484]; *слі́пень* м. Барсукі Докш. [МА]; *сля́пак* м. Астр. [СГПЗБ, ІУ, 494]; *я́шчарка-вераце́нніца* ж. Сітцы Докш. [МА]; *за́вюцьтак* м. Брасл. [КЛАБНГ]; *мядзяная гадзю́ка* ж. ‘слівень’ Брасл. [КЛАБНГ].

ВУЖ ЗВЫЧА́ЙНЫ ‘сям’я Вужовыя’ [ЭПБ, 495; БТН, 270; АСХЖБ, 12]; (рус. уж обыкновенный, Natrix natrix):

вонж м. Гірэйшы Брасл. [МА]; *вуж (вуш)* м. [Каспяровіч, 62]; Паловічы, Халмер’е, Марчанкі, Малашанкі, Першамайка Гар.; Галі, Слабада, Далуева, Мішкевічы Шум.; Храпавічы, Стайкі, Пестуніца Віц.; Палёнаўка, Чарнаручча, Мерзлякова Лёзн.; Расасна, Асінаўка Дубр.; Вядзерава, Варахобкі Беш.; Свабодная, Будзішча Сен.; Сялец Чаш.; Новае Сяло, Саколіна Тал.; Старое Сяло, Сарочына Ушац.; Палата Пол.; Галінова, Більдзюгі Шарк.; Мярэцкія Глыб.; Далгінава Мёр.; Сіпавічы Брасл.; Сакалоўшчына В.-дзв. [МА]; *вуж* м. Ушац.; Шум.; Тал. [ЛАБНГ, І, к. 342]; Брасл.; Мёр.; Рас.; Пол.; Гар.; Беш.; Паст.; Смарг.; Докш.; Леп.; Дубр. [МА]; *вуш* м. Брасл.; Шарк.; Глыб.; Рас.; В.-дзв.; Гар.; Пол.; Беш.; Гар.; Мядз.; Віл.; Леп.; Сен.; Тал.; Лёзн. [ЛАБНГ, І, к.342; МА]; *ўуж* м. Пол. [ЛАБНГ, І, к. 342]; *вужа́ка* ж. Вярхоўе, Панкратава, Свяча, Лабачова, Гарбачы Беш.; Альшанка Чаш.;

Сасновая Наспа, Кавалі Лёзн.; Навікі, Крывое Сяло Шум.; Рудкоўшчына, Дубнякі, Гуліна, Алексінічы Сен.; Славені Тал.; Стайкі Арш.; Сасноўцы Шарк.; Стараселле Леп.; Свіла, Бараны, Ластавічы, Абруб Глыб.; Крычава, Язна, Далгінава, Камянполле Мёр.; Сакалоўшчына В.-дзв.; Краснаполле Рас.; Абадоўцы Віл. [МА]; Паст. [СГПЗБ, I, 334]; *вуж* Паст.; Мёр.; Докш.; Тал.; Чаш.; Арш.; Дубр. [ЛАБНГ,I, к.342]; Шарк.; Пол.; Дубр.; Сен. [МА]; *вужа́к* м. Мядз. [ЛАБНГ, I, к. 342]; *вужа́ка* м. Прудняні Гар.; Гліннае Докш. [МА]; *вуша́ка* м. Чырвоныя Буднікі Беш. [МА]; *уж* (*уш*) м. Біцялёва Віц.; Бярэзіна Шум.; Обаль Сен.; Межава Арш.; Кавалі Лёзн.; Сялец, Антаполле Чаш.; Далгінава Мёр.; Чашні Глыб.; Забор'е Рас. [МА]; В.-дзв. [СГПЗБ, У, 185]; *уш* м. Астр. [ЛАБНГ, I, к.342]; *уж* м. Віц. [ЛАБНГ, I, к.342]; *гуж* м. Смарг. [СГПЗБ,I, 334]; *ужака* ж. Скражына Глыб.; Наўгароды Мёр. [МА]; Рыбчына Віл. [СГПЗБ, У, 185; ЛАБНГ, I, 342]; 'гадзюка', 'вуж' В.-дзв.; Гар. [СГПЗБ, I, 400]; *гад (гат)* м. Межава, Стайкі Арш. [МА]; *ужа́к* м. Ашм. [ЛАБНГ, I, 342]; *змя́я* ж. Радзевічы Паст. [МА].

ГАДЗЮ́КА ЗВЫЧА́ЙНАЯ 'сям'я Гадзюкавыя' [ЭПБ, I, 532]; **гадзю́ка (га́дзіна)** [БТН, 47]; **гадзю́ка (га́дзіна) звыча́йная** [АСХЖБ, 13]; (рус. гадюка обыкновенная,Vipera berus):

гадзю́ка ж. аг.-вяд. [ЛАБНГ, I, к. 340; МА]; Мішневічы, Бярэзіна, Мішковічы, Слабада, Навікі, Крывое Сяло Шум.; Марчанкі, Пшанічана, Селішча Гар.; Пестуніца, Стайкі Віц.; Кавалі, Чарнаручча, Мерзлякова Лёзн.; Межава, Стайкі Арш.; Слабада Дубр.; Саколіна, Новае Сяло Тал.; Обаль, Антаполле, Сялец Чаш.; Гарбачы Беш.; Старое Сяло, Сарочына Ушац.; Мярэцкія, Чашні, Бараны Глыб.; Крычава Мёр.; Сіпавічы Брасл. [МА]; *гадзю́га* ж. Ахрэмаўцы Брасл. [ЛАБНГ,I, к. 340; СГПЗБ, I, 402]; *гадзю́к* м. Смарг. [СГПЗБ, I, 402]; *га́дзіна* ж. Паст.; Астр.; Ашм.; Смарг. [ЛАБНГ, I, к.340]; Гірэйшы, Мар'янполле Брасл.; Стараселле Леп.; Муляры Паст.; Кубелеўшчына Шарк.; Далгінава Мёр.; Гарбулі В.-дзв.; Зарэчча Тал.; Алексінічы, Нямойта, Багушэўск Сен.; Варахобкі Беш. [МА]; Груздава Паст. [СГПЗБ, I, 401]; *га́дзіна* ж.'змяя' Шарыпіна Беш. [Каспяровіч, 72]; Кардон, Мішневічы Шум.; Рудкоўшчына Сен. [МА]; *га́дыня* ж. 'гадзюка' Мядз.; Віл. [ЛАБНГ, I, к. 340; СГПЗБ, I, 401]; Белае Докш. [МА]; *га́дыўка* ж. Зайкава Гар. [ЛАБНГ, I, к. 340]; *га́даўка* ж. Гуліна Сен. [МА]; *вужа́ка* ж. 'гадзюка' В.-дзв.; Шарк.; Рас.; Пол.; Ушац.; Докш.; Леп.; Тал.; Арш.; Беш. [ЛАБНГ, I, к. 340]; Новае Сяло Беш. [Каспяровіч, 62]; Лабачова Беш. [МА]; Лісна В.-дзв. [СГПЗБ, I, 334]; *вужа́ка* ж. 'гадзюка', 'гадзюка', 'вуж' Груздава Паст. [СГПЗБ, I, 334]; Новы Пагост Мёр. [МА]; *вуш* м. 'гадзюка' Чаш. [ЛАБНГ, I, к. 340]; *вереце́нніца* ж. Шум. [ЛАБНГ, I, к. 340]; *змі́я* ж. Брасл.; Мёр.; Пол.; Гар.; Шум.; Віц.; Лёзн. [ЛАБНГ, I, к. 340]; *гад (гат)* м. Мёр. [ЛАБНГ, I, к. 340]; Андроны Паст.; Клясціцы

Рас.; Варахобкі Беш. [МА]; *гад (гат)* м. 'гадзюка', 'вуж' В.-дзв.; Гар. [СГПЗБ, I, 400]; *круль* м. 'самец гадзюкі' Ёдлавічы Брасл. [СГПЗБ, II, 530].

ЖАБА АЗЁРНАЯ 'сям'я Сапраўдныя жабы' [ЭПБ, II, 271; БТН, 134; АСХЖБ, 11]; (рус. лягушка озёрная, Rana ridibunda Pall.); **жаба сажалкавая** [ЭПБ, II, 271; БТН, 134; АСХЖБ, 11]; (рус. лягушка прудовая, Rana esculenta L.); **жаба вастрамордая** [ЭПБ, II, 271]; **жаба балотная** [АСХЖБ, 11]; (рус. лягушка остромордая, Rana terrestris=arvalis); **жаба травяная** [ЭПБ, II, 271; БТН, 134; АСХЖБ, 11]; (рус. лягушка травяная, Rana temporaria L.):

жаба ж. 'жаба', 'рапуха' Храпавічы, Глазамічы Віц.; Прудняні, Паловічы, Пальмінка, Першамайка, Малашанкі Гар.; Панкратава, Варахобкі, Сокарава Беш.; Расасна Дубр.; Палата Пол.; Забор'е Рас.; Камянполле, Далгінава, Крычава Мёр.; Ластавічы, Абруб, Мярэцкія Глыб. [МА]; *жаба* 'жаба' В.-дзв.; Брасл. [СГПЗБ, II, 127]; *жаба азёрная* ж. 'жаба азёрная' Першамайка Гар. [МА]; *жаба балотная* ж. 'жаба вастрамордая' Белае Докш. [МА]; *жаба зялёная* ж. 'жаба сажалкавая' Прудняні Гар. [МА]; *жаба сажалкавая чарнабрухая* ж. Бараны Глыб. [МА]; *жаба травяністая* ж. 'жаба травяная' Мішковічы Шум. [МА]; *вадзяная жаба* ж. 'жаба' Глыб. [ЛАБНГ, I, к.345]; *азёрка* ж. 'жаба азёрная' Мішковічы Шум. [МА]; *квакуха* ж. 'жаба азёрная' Першамайка Гар.; Гарбачы Беш. [МА]; *квакушка* ж. 'жаба азёрная' Доўгае Докш. [МА]; *лягушка* ж. 'жаба' Навікі, Крывое Сяло Шум.; Свабодная, Будзішча, Обаль, Сукрэмна Сен.; Альшанка Чаш.; Ларынаўка Арш.; Старое Сяло, Сарочына Ушац.; Більдзюгі Шарк.; Сакалоўшчына В.-дзв. [СГПЗБ, II, 709]; *азёрная лягушка* ж. 'жаба азёрная' Обаль, Сукрэмна Сен. [МА]; *лягуха* ж. 'жаба травяная' Мёр.; Шарк. [ЛАБНГ, I, к. 345]; *люгашка* ж. Галі Беш. [ЛАБНГ, I, к.345]; *крумкач* м. 'лягушка вадзяная жаба' Баброўнікі Гар. [СГПЗБ, II, 530]; *рапуха* ж. 'жаба' Узмёны Мёр. [МА]; *халадушка* ж. 'жаба, якой ахалоджвалі малако' Кураполле Паст. [СГПЗБ, У, 283]; *жужалка* ж. 'малая жаба' Паст. [СГПЗБ, II, 154].

ЖАРЛЯНКА ЧЫРВАНАБРУХАЯ 'сям'я Круглаязычныя' [ЭПБ, I, 277; АСХЖБ, 10]; (рус. жерлянка краснобрюхая, Bombina bombina L.):

жарла ядавітая ж. Белае Докш. [МА]; *жаруха* ж. Барсукі Докш. [МА]; *рапуха* ж. Гарбачы Беш.; Першамайка Гар. [МА]; *жаба* ж. Муляры Паст. [МА]; *вадзяная жаба* ж. Глыб [КЛАБНГ]; *кукаўка* ж. Віл [Станкевіч, 596]; *жарлянка* ж. Бярэзіна, Мішковічы Шум. [МА].

РАПУХА ШЭРАЯ 'сям'я Рапухі' [ЭПБ, IУ, 359; БТН, 76]; **рапуха шэрая ці звычайная** [АСХЖБ, 10]; (рус. жаба серая, Bufo bufo L.); **рапуха зялёная** [ЭПБ, IУ, 358; БТН, 76, АСХЖБ, 10]; (рус. жаба зеленая, Bufo viridis); **рапуха чаротная** [ЭПБ, IУ, 359; БТН, 76]; **рапуха чаротавая** [АСХЖБ, 11]; (рус. жаба камышовая, Bufo calamita Laur):

жаба ж. 'усе віды рапух' Селішча Гар.; Гарбачы, Лабачова Беш.; Свабодная, Будзішча, Обаль, Сукрэмна Сен.; Антаполле Чаш.; Старое Сяло, Сарочына Ушац.; Мярэцкія Глыб.; Далгінава, Крычава Мёр. [МА]; Купіна Віц. [Каспяровіч, 104]; *жаба* ж. 'рапуха шэрая' Канева Сен.; Ларынаўка Арш.; Асінаўка Дубр.; Гірэйшы Брасл. [МА]; *жаба* ж. 'рапуха зялёная' Халамер'е, Бычыха Гар.; Кашалева, Біцялёва Віц.; Жарнасекава, Вядзерава, Чырвоныя Буднікі Беш.; Обаль, Рудкоўшчына Сен.; Савіна Дубр.; Іванск Чаш.; Барсукі Докш.; Шкунцікі, Галінова, Сасноўцы Шарк.; Свіла, Кукры, Бараны Глыб.; Камянполле Мёр.; Іжа, Абадоўцы Віл.; Гарбулі, Сакалоўшчына В.-дзв.; Клясціцы Рас. [МА]; *жабіна* ж. Мёр. [ЛАБНГ, I, к.346]; *жаба паросная* ж. 'рапуха чаротная' Бараны Глыб.[МА]; *кароставая жаба* 'рапуха' Лісна В.-дзв. [СГПЗБ, II, 422]; *палявая жаба* ж. 'рапуха' Мярэцкія Глыб. [СГПЗБ, III, 370]; *ралейная жаба* ж. 'рапуха' Асавец Віл. [СГПЗБ, IУ, 266]; *жаба-карабатка* ж. Пестуніца Віц. [МА]; *кървaтья жаба* ж. Пол.; Гар. [ЛАБНГ, I, к.346]; *лягуха* ж. 'рапуха' В.-дзв. [СГПЗБ, II, 709]; *лягушка* ж. 'рапуха зялёная' Палёнаўка Лёзн.; Асінаўка Дубр.; Канева Сен. [МА]; Дубр. [ЛАБНГ, I, к.346]; *лягушка* ж. 'рапуха чаротная' Асінаўка Дубр.; Шкунцікі Шарк. [МА]; *люгашка* ж. 'рапуха' Лёзн. [АЛА, к.32]; *рапуха* ж. 'рапуха чаротная' Сакалоўшчына В.-дзв. [МА]; *рапуха* ж. 'рапуха шэрая' Жарнасекава Беш.; Нарцызава Тал. [МА]; *рапуха* ж.'палявая земляная жаба' Докш.; Паст.; Брасл.; В.-дзв. [СГПЗБ, IУ, 272]; *рапуга* ж. 'рапуха' Кураполле Паст.; Быстрыца Астр.; Чуркі Ашм. [СГПЗБ, IУ, 272];[ЛАБНГ, I, к.346]; *рыпуга* ж. 'рапуха' Малі Астр. [СГПЗБ, IУ, 272]; *рыпуха* ж. Брасл. [ЖСТС,64]; *рабуха* ж. Ашм. [ЛАБНГ, I, к.346]; *краснуха* ж. 'рапуха зялёная' Рудкоўшчына Сен. [МА]; *паўзун* м. 'земляная жаба' Лісна В.-дзв. [СГПЗБ, III, 458]; *паўзуха* ж. 'рапуха' Сен. [ЖСТС,64]; *чараўніца* ж., *чарадзейка* ж. 'рапуха' Пол. [ЛАБНГ, I, к.346].

ТРЫТОН ЗВЫЧАЙНЫ 'атрад Хвастатыя' [ЭПБ, У, 108; БТН, 267]; (рус. тритон малый или обыкновенный, Friturus vulgaris L.); **трытон грабеньчаты** [ЭПБ, 108; БТН, 267]; **трытон грабянёвы** [АСХЖБ, 11]; (рус. тритон гребенчатый, Friturus crist):

яшчарка ж. Мёр. [КЛАБНГ]; *вадзяная яшчарка* ж. Абадоўцы Віл.; Масоры Сен. [МА]; *вадзяная яшчырка* ж. Слабада Шум.; Марчанкі Гар. [МА]; *вадзяная яшчарыца* ж. Бароўка В.-дзв. [МА]; *лягушка* ж. Сасноўцы Шарк. [МА]; *трітон* м. Прудняні, Смалоўка Гар. [МА]; *трытон* м. Паловічы, Халамер'е, Пальмінка, Селішча, Першамайка Гар.; Галі Шум.; Храпавічы, Біцялёва Віц.; Літвякі, Варахобкі, Панкратава, Чырвоныя Буднікі, Гарбачы, Лабачова Беш.; Обаль Сен.; Дзямідавічы Чаш.; Стайкі, Межава Арш.; Саколіна Тал.; Асінаўка Дубр.; Палата Пол.; Старое Сяло, Сарочына Ушац.; Галінова, Більдзюгі Шарк.; Муляры Паст.; Абруб, Ластавічы Глыб.; Камянполле, Крычава,

Далгінава Мёр.; Сіпавічы Брасл.; Забор'е Рас.; Бароўка В.-дзв. [МА]; Ушац. [ЖСТС,66].

ЧАСНО́ЧНІЦА ЗВЫЧА́ЙНАЯ [ЭПБ, У, 330; БТН, 292; АСХЖБ, 10]; (рус. чесночница обыкновенная, Pelobatus fuscus Laur):

рапу́ха ж. Гарбачы Беш. [МА]; *часно́чніца* ж. Першамайка, Малашанкі Гар.; Мішковічы Шум.; Жарнасекава Беш.; Барсукі Докш. [МА]; *жа́ба* ж. Муляры Паст. [МА].

Я́ШЧАРКА ПО́РСТКАЯ 'сям'я Сапраўдныя яшчаркі' [ЭПБ, У,474-475; БТН, 312]; **я́шчарка спры́тная** [АСХЖБ, 12]; (рус. ящерица прыткая, Lacerta agilis L.); **я́шчарка жываро́дная** [ЭПБ, У, 474-475; БТН, 312]; **я́шчарка жываро́дзячая** [АСХЖБ, 12]; (рус. ящерица живородящая, Lacerta vivipara L.):

я́шчараца ж. Галубічы Глыб [МА]; *я́шчарка* ж. Прудняні, Малашанкі, Паловічы, Першамайка Гар.; Гарбачы, Вярхоўе, Літвякі, Панкратава Беш.; Храпавічы, Пестуніца Віц.; Расасна Дубр.; Чарнаручча, Мерзлякова Лёзн.; Крывое Сяло, Галі, Далуева, Навікі, Мішневічы Шум.; Межава Арш.; Антаполле Чаш.; Обаль, Дубнякі, Будзішча, Берашова Сен.; Старое Сяло, Сарочына Ушац.; Бараны, Мярэцкія, Чашні Глыб.; Сакалоўшчына В.-дзв.; Сіпавічы Брасл. [МА]; аг.-вяд. [ЛАБНГ, I, 343; АЛА к.30]; Куз. [Каспяровіч; 362]; *я́шчарыца* ж. Халамер'е Гар.; Галі, Слабада Шум.; Стайкі Віц.; Лабачова Беш.; Багушэўск Сен.;Слабада Дубр.; Саколіна Тал.; Палата Пол.; Краснаполле Рас.; Камянполле Мёр.; Свіла Глыб. [МА]; *я́шчурка* ж. Пальмінка, Селішча Гар.; Кардон Шум.; Варахобкі, Чырвоныя Буднікі Беш.; Альшанка Чаш.; Стараселле Леп.; Свіла Глыб.; Камянполле, Крычава Мёр. [МА]; В.-дзв.; Астр. [СГПЗБ, У, 563]; *я́шчурка* ж. Гірэйшы Брасл. [МА]; *я́щеріца* ж. Обаль Сен. [МА]; *я́шчарка* ж. Бярэзіна Шум. [МА]; *яшчырка* ж. Астр. [СГПЗБ, У, 563]; Муляры Паст. [МА]; Брасл.; Мёр.; Рас.; Пол.; Лёзн.; Віц.; Дубр. [ЛАБНГ, I, к.343]; *я́шчърка* ж. Гар.; Беш.; Мёр.; [ЛАБНГ, I, к.343; АЛА, к.30]; *яшчы́ріца* ж. Палёнаўка Лёзн.; Бычыха Гар. [МА]; *я́шчырыца* ж. Більдзюгі Шарк.; Скражына, Абруб, Ластавічы Глыб.; Наўгароды Мёр.; Забор'е Рас. [МА]; *я́шчърыца* ж. Нарцызава Тал. [МА]; *я́шчар* м. Саланое Віл. [СГПЗБ, У, 563].

ЛІТАРАТУРА

1. Антропаў М.П. Беларуская арніталагічная тэрміналогія. Сістэматычны спіс птушак фауны БССР // Тэрміналагічны зборнік “85-”86. – Мінск: Навука і тэхніка, 1990. – С. 42–51.
2. Анаціраваны спіс хрыбетных жывёл Беларусі: Метадычныя рэкамендацыі / Мін. дзярж. пед. ін-т імя М. Горкага. – Мінск, 1993. – 42 с.
3. Радкевич В.А., Вардомацкий Л.М., Лешко А.А. Биологическая терминология и номенклатура: Словарь русско-белорусско-латинский, белорусско-русский / Лингв. ред. Н.В. Бирилло. – Мінск: Вышэйш. шк., 1993. – 479 с.
4. Жывёльны свет Беларусі: Энцыклапед. даведнік / А.У. Абатурын, І.Ц. Арзамасаў, В.В. Бабінок і інш. – Мн.: Гал. рэд Бел. Сав. Энцыкл., 1978. – 217 с.
5. Жывёльны свет: Тэматычны слоўнік / Склад. В.Дз. Астрэйка і інш.; Рэд. Л.П. Кунцэвіч, А.А. Крывіцкі. – Мінск: Беларуская навука, 1999.– 239 с.
6. Земнаводныя, паўзуны. Энцыкл. даведнік / Пад рэд М.М. Пікуліка. – Мінск: БелЭн, 1996. – 240 с.
7. Лексічны атлас беларускіх народных гаворак: У 5 т. – Т. 1: Раслінны і жывёльны свет / Г.У. Арашонкава, М.В. Бірыла, А.П. Груцо і інш.; Рэд. М.В. Бірыла; Ю.Ф. Мацкевіч. – Мінск: Фонд фундаментальных даследаванняў РБ, 1993. – 160 с., 368 карт.
8. Энцыклапедыя прыроды Беларусі: У 5 т. / Гал. рэд. І.П. Шамякін. – Мінск: БелСЭ, 1983–1986. – 1983. – Т. 1. – 575 с.; 1983. – Т. 2. – 522 с.; 1984. – Т. 3. – 488 с.; 1985. – Т. 4. – 599 с.; 1986. – Т. 5. – 583 с.

ЗМЕСТ

Даведачнае выданне

Грачыха Таццяна Антонаўна

ДЫЯЛЕКТНЫ ТЭМАТЫЧНЫ СЛОЎНІК НАЙМЕННЯЎ ІХТЫЯ- І ГЕРПЕТАФАУНЫ БЕЛАРУСКАГА ПААЗЕР'Я

Тэхнічны рэдактар А.І. Мацяюн
Карэктар Л.В. Прыстаўка
Камп'ютэрны дызайн Г.У. Разбоева

Падпісана ў друк 10. 10. 2006. Фармат 60x84 $^{1}/_{16}$. Папера афсетная.
Гарнітура Таймс. Друк афсетны. Ум. друк. арк. 1,80. Ул.-выд. арк. 1,71.
Тыраж 80 экз. Заказ 140.

Выдавец і паліграфічнае выкананне – установа адукацыі
“Віцебскі дзяржаўны універсітэт імя П.М. Машэрава”
Ліцэнзія ЛВ № 02330/0056790 ад 1.04.2004.

Надрукавана на рызографе ўстановы адукацыі
“Віцебскі дзяржаўны універсітэт імя П.М. Машэрава”
210038, г. Віцебск, Маскоўскі праспект, 33.